

Naročnina za kraljevino
SHS

Mesečno 40 K. Letno 480 K.

Inozemstvo:

Mesečno 50 K. Letno 600 K.

Oglaš: enostopna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVA

Vseučeliški knjižnici
v Ljubljani.

Uredništvo:

Ulica 1/I. Telefon 360

Uprava:

Trg S. — Telefon 44

Kopije se ne vračajo.

Priloge in priložnosti
za odgovor.

Možnost vojaške intervencije proti Madžarski.

NOTA JUGOSLOVANSKE VLADE. KOMUNISTIČNI AGITATORJI V ZVEZI Z MADŽARSKIMI IRENTENTISTI.

Praga, 6. avg. (Izv.) Odlični češki državnik je izjavil našemu poročevalcu, da bo mala ententa brezpogojno vtrajala na izvršitvi trianonske mirovne pogodbe. Če ne bo mogoče mirnim putem uveljaviti trianonske pogodbe, se mala ententa ne bo ustrašila poseči tudi po skrajnem sredstvu — orožju. Mala ententa bo zastopana v komisiji za demobilizacijo Madžarske. Mala ententa bo odločno protestirala proti temu, da se sprejme Madžarsko v zvezo narodov, iz enostavnega vzroka, ker Madžarska še do danes ni konsolidirana in nima končno ugotovljene vlade.

Praga, 6. avg. (Izv.) Pričakuje se, da bo jugoslovanska vlada Madžarski, v kateri se bo v najostrejšem tonu zahtevalo demobilizacijo madžarske vojske in odstavitev Hortlyja. Ostri nastop jugoslovanske vlade se utemeljuje predvsem s tem, da je dokazano, da zveza komunističnih atentatorjev z madžarsko iredento.

Dunaj, 6. avgusta. K vesti florentinske »Nazione«, da je italijanska vlada dovolila razkralju Karlu, da se sme nastaniti v Viareggio, kjer je razkralj že najel neko vilo, doznava, da imajo zveze z razkraljem, da jim o kakih preselitvi razkralja v Italijo ni ničesar znanega. Vsekakor pa so izjavili imenovani listi, da bivši cesar sam želi zapustiti Svico, ker mu je tamkaj dovoljeno bivanje le še nekaj časa.

Praga, 6. avg. (Izv.) Kakor se poroča bo ekskralj Karl podelil Hortlyju naslov vojvode.

KRALJEVI NAMESTNIK HRIBAR V PTUJU.

Maribor, 6. avgusta. Davi ob 7.30 je nadaljeval g. pokrajinski namestnik svoje potovanje in se odpeljal v Ptuj. Na mnogih krajih, skozi katere je peljala pot, ga je prebivalstvo pozdravljalo in mu prirejalo ovacije. Zlasti prisrčen je bil sprejem v občini St. Janž na Dravskem polju in na meji občin Hajdina in Slovenjvasi. Pred prihodom v Ptuj je sledil še pozdrav prebivalstva Breg. Kmalu za tem sprejemom je dospel avtomobil v Ptuj, malo starodavno mesto, okrašeno z zastavami. Ko se je vozil g. namestnik čez most, je zagrmelo grmenje topičev v pozdrav, dočim so številne rakete švigale v zrak. Pred mestno hišo je bilo zbrano nebrojno občinstvo, zastopniki državnih, avtonomnih in vojaških oblasti, številno drugo uradništvo, učiteljstvo in vojaštvo, zastopniki društev in korporacij, šolska mladina, okoliški župani, duhovščina, požarna bramba, krinski in domski korpus iz Strnišča z godbo itd. G. pokrajinskega namestnika je pozdravil gerent ptujske občine dr. Senčar, za njim pa prošt Jukovič, ki se mu je poklonil v imenu ptujskih dekanij, in nato v imenu županov ptujskega okraja g. Škerlec, župan pri Sv. Tomažu. Po svojem zahvalnem govoru za prijazen sprejem in prisrčne pozdrave se je pokrajinski namestnik med navdušenimi življenjski podal v poslopje okrajnega glavarstva, kjer se je ob 9.30 pričel sprejem raznih deputacij. Nekoliko po 13. uri je priredil o. minister banket.

INTERVIEW UREDNIKA »SLOV. NARODA« Z BOLGARSKIM MIN. PREDSEDN. STAMBOLJSKIM.

Dunaj, 6. avgusta. (Izv.) Kakor izve naš poročevalec v tukajšnjih političnih krogih, izjave, ki jih je baje Stamboljski dal uredniku »Slov. Naroda«, ne odgovarjajo razpoloženju v Bolgariji. Tukajšnji bolgarski diplomatični krogi, kakor tudi bolgarski politiki, ki so pred kratkim dospeli na Dunaj, izjavljajo, da o takem gibanju (gre prejkone za združenje z narodom Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ga imenuje interview. Op. ured.) v Bolgariji ni ničesar znanega. Stamboljski da ni mogel dati take izjave. Najbrže se bo izdal tudi uraden komunike, ki bo označil te izjave Stamboljskega za netočne.

ODKRITE ZALOGE OROŽJA V SOFIJI.

Atene, 6. avgusta. Poslednje dni so odkrili v Sofiji mnogo skritega orožja, pri čemer se je mogla medzavezniška komisija prepričati o loškosti Bolgarske. Vodja te komisije Fruntom je izjavil grškemu diplomatskemu zastopniku v Sofiji, da se bo nadaljevalo razoroženje Bolgarske pod najstrožjim nadzorstvom zavezniških častnikov.

TRGOVSKA POGODBA MED JUGOSLAVIJO IN ČESKO-SLOVAŠKO.

Praga, 6. avg. (Izv.) Senat je včeraj v prvem in drugem čitanju sprejel českoslovaško-jugoslovansko trgovinsko in carinsko pogodbo. Proti so glasovali komunisti in nemški socijalni demokrati.

Praga, 6. avg. (Izv.) Nemški socijalni demokrati so objavili izjavo, kjer obsojajo odsotnost nemških poslancev iz parlamenta. Ker ne smatrajo odsotnosti poslancev iz parlamenta za uspešno sredstvo opozicije, bodo nemški socijalni demokrati ostali v zbornici.

OBTOŽNICA PROTI RADO-SLAVOVU.

Sofija, 6. avg. »Novo vreme« javlja, da bo do konca meseca avgusta izgotovljena obtožnica proti kabinetu Radoslavov. Začetkom septembra se bo sestavilo v tej stvari posebno državno sodišče.

BOLJSEVIŠKE TOLPE V ROMUNIJU.

Bukarešta, 6. avg. Ker so boljseviške tolpe že mnogokrat prestopile Dnjestr in ker ogrožajo prebivalce na rumunskem bregu reke, je vlada dala ojačiti obmejne čete.

KONOPIŠTE LAST DRŽAVE.

Praga, 6. avg. (Izv.) Čehoslovski parlament je sprejel predlog poslance Bartoška, da prevzame vlada v svojo upravo in last grad in veleposlovstvo Konopište.

Za poštenje in pravico.

Ječe se bodo polnile... tako smo napisali ob sprejetju ustave s krvavečim srcem. Slutili smo pač, sodeč po izkustvih, kakih sredstev se bo posluževala vladajoča gospoda, da se ohrani na površju. Vedeli smo, da ta gospoda ne bo šla za tem, da s pomočjo novega stanja ozdravi žalostne razmere, ki škodujejo razvoju naše države in ustvarjajo protidrjavno gibanje, marveč, da je njen edini cilj: ohraniti se na površju. To je bilo opažajo tekom ustavne debate in to se vidi zlasti sedaj, ko je stopila ustava v veljavo.

Priznavamo, da bi se dalo tudi na podlagi te ustave, čeprav je slaba, mnogo dobrega doseči, ako bi bili njeni izvrševalci dobri. Toda teptati v blato celo slabo ustavo in ustvarjati še žalostnejše razmere, to pa je višek predrznosti, ki se da primerjati samo z anarhijo.

Razveselili smo se besed kraljevega namestnika Iv. Hribarja na ljubljanskem kolodvoru. Razjasnila so se naša lica, ker nam je obljubil, da hoče postopati pravično, z vsakim enako ne glede na strankarsko pripadnost. Zahteval je za to samo en pogoj, ki smo se ga tudi razveselili, namreč ljubezen do kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V kratkem času se je izkazalo, da tudi sedaj ne bo mnogo boljše ali pa celo slabše. Nočemo raziskovati, kje leži krivda — morda je g. kraljevemu namestniku pri najboljši volji nemogoče pripomoči zakonu do veljave — dejstvo je, da se ne upošteva volja naroda, marveč le volja majhne peščice ljudi, ki se zbira v takozvanih vladnih strankah in katerih edini namen je, ostati na oblasti, četudi protipostavno in proti volji naroda.

Po ustavi ima ljudstvo pravico in dolžnost sodelovati v občini, okrajih in oblastih. Varovan je demokratični princip, princip večine, kateremu se mora manjšina ukloniti. To za demokrate seve ni merodajno, ker ni v njihovem interesu. Zato ne priznavajo sklepa večine in uvajajo s tem sistem diktature, ki so ga sami v polemiki s komunisti vedno obsojali. Pri tem pa čisto nič ne mislijo na slabe posledice, ki jih rodi tako dejanje. Ne mislijo na to, kako masa sodi o takih očividno protipostavnih dejanjih.

Te dni so zopet bivali med nami bratje Čehi. Ko so izvedeli za stališče vlade v pogledu potrditve ljubljanskega župana so se zgražali in skoro niso mogli verjeti, da bi bila Jugoslavija tako absolutistična država. Pravili so nam o veliki svobodi na Čehoslovaškem kljub temu, da je v imenovani državi ogromno število nevarnih nemških državljanov. Čehoslov. vlada je potrjevala komunistične župane celo v velikih mestih, kakor je Brno, in jih je odstavila šele, če je prišla na sled kakim nekorektnostim. V Ljubljani pa naj ne bi bil potrjen niti pristaš nacionalne stranke!

To pa ni edini slučaj, ki kaže, kaka era se nam obeta. V zadnjem času smo prinesli nebroj slučajev, ki dokazujejo, da se hoče vsakega poštenega in zmogljega človeka, ki nastopa v korist ljudstva, kratkoma onemogočiti. Ali z blatenjem, ali z denuncijantstvom, ali z protizakonitim in protipostavnim vladanjem gospoda okoli vlade se poslužuje proti pristašem nevladnih strank vseh sredstev, stoječa na stališču, da so oni druge vrste državljani, proti katerim je vse dovoljeno. Tako bomo v kratkem doživeli, da bodo poleg pravih krivcev sedeli v ječah tudi nešteti nedolžni ljudje, ker ne uživajo milosti pri demokratih. Drugi bodo pri imenovanjih zapostavljeni, kakor se je zgodilo pri notarijih. Ne bo se gledalo na njihova službena leta, ne na kvalifikacije, marveč edino na strankarsko pripadnost. Ali je to tista Jugoslavija, ki smo tako goreče hrepeneli po njej?!

Da naše besede o diktaturi niso prazne, se je pokazalo v zadnjih dneh, ko je bil v narodni skupščini sprejet zakon o zaščiti države. O tako važnem zakonu niso smeli poslanci niti debatirati, da bi imela javnost kontrolo nad delom parlamenta. Ker so se bali, da se ne bi gotove točke zakona pri debati nekoliko ublažile, so kratkoma sklenili, da smejo podati klubi samo izjave, ali za ali proti. Zakon pa je izdelalo pri zaprtih vratih 42 ljudi! Tako postopanje, kar je pri celih stvari najlepše, utemeljuje vladajoča gospoda z ustavo, ki to omogoča.

Razmere postajajo v naši domovini vedno bolj žalostne in kakor vsa znamenja kažejo, bo napeto razpoloženje dospelo kmalu do vrhunca. Nam se zdi, da je v sedanjem času neobhodno potrebno, da se združijo vsi poštene in dobri ljudje. Iz teh razmer ne vidimo drugega izhoda. In sicer mora biti naša parola: za pošteno in pravično delo! Energično in brezobzirno pobijanje korupcije, izsledovanje vsake krivice in nezakonitosti, pa bo tudi najboljša lečilo za one mase, ki so izgubile vero vase in ljubezen do naše države. Hoteli bi, da se vzdignejo vsi oni, ki so jim že klonila srca in so se vdali resignaciji. Obupati ne smemo! Sicer pa — saj smo vajeni boja in kaj je lepšega kakor boj? Tudi preganjanja smo vajeni in ga moramo z veseljem vzeti nase, v zavesti, da delamo za osvoboditev jugoslovanskega naroda.

TOMOV NA ČESKOSLOVAŠKEM.

Sofija, 6. avg. Minister za notranje stvari Tomov je odpotoval na Češko-slovaško.

SEZGANO SODIŠČE V MILANU.

Trst, 6. avg. (Izv.) Ker je italijansko sodišče opustilo znanega vodjo anarhistov Malatesto, ki je bil obtožen zaradi upora, so neznani storilci v Milanu zažgali poslopje, kjer se nahaja sodišče. Akti približno 2000 procesov, med njimi tudi akti procesa proti Malatesti, so uničeni.

Beograd. Valute: Dolarji 42, Franc. franki 329, leji 37.50, levi 37.50, nemške marke 52.25, avstrijske krone 4.50. Devize: London 153.50, Pariz 331.50, Praga 53.50, Dunaj 397, Berlin 52.60, Milan 185.

Curih, 6. avgusta. Berlin 7.40, Holandija 184.25, Newyork 602, London 21.68, Pariz 46.60, Milan 25.70, Bruselj 44.75, Kodani 92.50, Kristianija 77, Madrid 77.50, Buenos Aires 175, Praga 7.55, Varšava 0.32, Zagreb 3.40, Budimpešta 1.45, Bukarešta 7.60, Dunaj 0.65, avstrijske krone 0.64.

Wiener Sportklub: Ilirija. Včeraj smo pozdravili v Ljubljani znani dunajski »Sportklub«, ki je že lani igral proti naši »Iliriji«. »Sportklub« sicer ni poslal svojega prvega nogometnega moštva, ki pa je vendarle zmagovalno zastopal svoje barve. Po kratkih prisrčnih pozdravnih besedah na igrišču se je pričela igra. Takoj se je opazila gibčnost in premoč dunajskega kluba, ki je v prvi polovici dosegel en gol. V drugi polovici ter pokazali, da sledijo ostalim dunajskim klubom v tehniki in kombinaciji. Posebno moramo omeniti desnega branilca ter napadalno vrsto, ki je pokazala zlasti hiter in oster napad na vrata. Tudi v drugi polovici se je posrečilo Dunajčanom napraviti še en gol. Pri tem rezultatu (2 : 0) je ostalo do konca igre »Ilirija« sicer ni postavila prvega moštva, toda tudi moštvo, ki je nastopilo, bi morlo pri večji pažljivosti doseči kak uspeh. Na vsak način se mora pohvalno omeniti ljubljani včerajšnjega dne vratar z. Pelan — g. Pelan je včeraj igral 100. tekmo za »Ilirijo« — ki je rešil več zelo opasnih situacij. Tudi obramba (gg. Pogačar in Beltram) je bila na svojem mestu. Upamo, da bo današnja tekma, ki je bila skoz in skoz fafr, našim »Ilirijanom« v vzpodbudo za danes. Pa še nekaj: Kot vzor in vzgled našim sodnikom moramo omeniti sodnika g. Kienzla, Dunajčana, ki je vedel današnjo tekmo popolnoma nepristransko in mirno, kar je tudi zelo uplivalo na naše moštvo in — na naše žalobno sicer precej nesporno občinstvo.

Obsodba dr. Suflaja in tovarišev.

Zagreb, 6. avgusta. (Izv.) Davi ob osmih se je razglasila razsodba v procesu proti dr. Milanu Suflaju in tovarišem. Obtoženci so prišli v dvorano s hrvatskimi kokardami. Predsednik dr. Vajić je prečital obsodbo, po kateri so bili obsojeni: dr. Milan Suflaj na 3 in pol leta ječe, Rudolf Vidak na 4 leta, Josip Spoljanec na 2 leta 4 mesece, Fran Ško-

dorac na 3 leta, Jakob Petrić na 3 leta, Dragotin Caboršak na 3 leta, Pavel See na 12 let, Milan Galović na 6 mesecev, Ivan Havelka na 8 mesecev, Ivan Kovačić na 6 mesecev, Gabrijel Kruhak na 6 mesecev, dr. Ivan Pilar na 2 meseca pogojno za eno leto, Karla Vidakova, Andrija Medak in Anton Pavičić so bili oproščeni.

Albanija intrigira v Rimu.

Atene, 6. avgusta. List »Katimerini« poroča iz Rima, da se po vesteh »Epoche« pričakuje te dni v Rimu albanska delegacija, ki bo skušala doseči sporazum z Italijo, kateri hoče ponuditi gospodarske in druge koncesije, ako se Italija zavzame za vpra-

šanje spornih albanskih mej. Isti list doznava, da albanski zastopniki ne bodo opustili prilike, doznati stališče italijanske vlade glede njene pripravljenosti, zamenjati čisto albanski Skader (I) za lukko Baroš.

Ruska sovjetska vlada pred padcem.

PROTIREVOLUCIJONARNO GIBANJE NA VIDIKU. POMOŽNA AKCIJA ZA GLADUJOČO RUSIJO.

London, 6. avg. (Izv.) V političnih krogih se govori, da je sovjetska vlada pred padcem in da izbruhne protirevolucija najkasneje v dveh ali treh tednih. Kot vodja protirevolucije se imenuje general Brusilov ali kak drugi general. Kapitalistični sistem se vzpostavi. Najprej bo prišlo do vojaške diktature, ki bo pripravila tla za konstitucijselno monarhijo. Boljševiški voditelji so svoje rodbine že spravili v inozemstvo in si zase preskrbeli nemške potne liste.

Kodanj, 6. avg. (Izv.) Uradni organ petrograjskih komunistov »Pravda« priznava, da je s pričetkom lakote v Rusiji zapečatena usoda sovjetske vlade.

Amsterdam, 6. avg. (Izv.) »Exchange Telegraph« javlja iz Stockholma, da korakajo velike množine rdečih čet proti Moskvi, da izsilijo tam z orožjem, da se jim preskrbi prehrana.

Moskva, 6. avg. (Brezlično.) Odbor, ki so ga sestavile gladijoče pokrajine Rusije, se obrača z obupnimi besedami na kmete onih krajev, katerim je lakota prizanesla, naj se usmili vsaj otrok in naj jih ne puste umreti lakote.

Moskva, 6. avg. Nemčija, Italija, Švica, Češkoslovaška in podonavske države organizirajo pomoč gladijoči Rusiji, kamor se bodo živila poslala po Donavi. Češkoslovaška je obljubila poslati zdravila.

Pariz, 6. avg. Ameriška pomožna misija je že zgradila skladišča za živila v Rigi in Revalu. Akcija za pomoč gladijočim se pa začne šele tedaj, ko se izpuste na svobodo ameriški državljani, ki se se nahajajo v Rusiji. Pomožna akcija obstaja brezpogojno na tem, da se živila najprej razdele med otroke.

Zmagujoča grška armada.

GRKI ZASEDEJO CARIGRAD. ANGORSKA SKUPŠČINA ZA NADALJEVANJE BOJA.

Atene, 6. avgusta. »Katimerini« izjavi, da je Grška po zmagi v neki dilemi: Carigrad ali Angora. Grška vojska je začela zapirati vse vhode v Malo Azijo. Trapecunt, Samsun in druga pristanišča, ki vodijo k Erzerumu, Sebastianu in Angori, so že ogrožena. Vrata se strahom zapirajo, ko pa se bodo zaprla, se bo Mala Azija zadušila. Vsa pota iz Male Azije vodijo na sever, vse reke teko v Crno morje, tja vodijo tudi vse železnice. Zato se Kemalova Mala Azija boji. Prej so mislili, da Grška ne namerava resno napasti, da se pripravlja samo na videz z namenom, da izpove tujo intervencijo. Sedaj pa tudi Angora po grških uspehih upira svoje poglede v Carigrad. Prva nagrada za grško vojno bo vohod grških čet v Carigrad.

Atene, 6. avgusta. List »Esperin« poroča iz Rima, da se je po londonskih vesteh odločila angleška vlada, pustiti Grkom popolnoma svobodne roke v Mali Aziji. List upa, da bo z ozirom na to Grška okupirala Carigrad, kamor se bosta potem preselila vlada in narodna skupščina.

Atene, 6. avgusta. Iz Rima poročajo iz poučenega vira, da Francija ne bo zahtevala, naj se zohodno vprašanje reši pred mesecem septembrom, ker upa, da se bo do tedaj izpremenil položaj v Mali Aziji.

Atene, 6. avgusta. Po vesteh iz Smirne, je sklenila angorska skupščina da bo nadaljevala vojno do konca ter obdržala vojaštvo pod zastavami tudi preko zime. Radi tega ne bo turška vojska zahtevala posredovanja zaveznikov.

RAZPUŠČENO RAVNATELJSTVO OKROŽ. BLAGAJNE V ZAGREBU.

Zagreb, 6. avgusta. Poverjenstvo za socialno skrbstvo je danes razpustilo ravnateljstvo okrožne blagajne v Zagrebu in ravnateljstvo

deželne blagajne za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ker v zmislu zakona o zaščiti države v nobenem samoupravnem organu ne smejo biti komunisti.

Izjava in prošnja.

Ze parkrat sem v „Jugoslaviji“ prosil, da mi naj občinstvo naznani obrekovalce z navedbo priče, da jih morem tožiti in jim dam tako priliko, da dokažejo svoje trditve. Dosedaj se mi je posrečilo zagrabiti le enega takega obrekovalca, ki je 5. t. m. prejel tudi svoje plačilo pri sodišču v Ljubljani.

Izjavljam, da nisem nikoli zagrešil kakršnegakoli delikta, da nisem bil nikoli niti obtožen niti zaprt in da sem izstopil prostovoljno iz javne učiteljske službe na Štajerskem ter šel v privatno službo CMD na Koroško.

Ker kr. pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar sklicujoč se na uradno tajnost ni povedal imen obrekovalcev in ker so neki zapisniki, ki baje mene obtožujejo, kakor se vidi znani „Jutrovcem“, prosim me ovadijo državnemu pravdnstvu, da uvede zoper mene preiskavo ali pa naj podajo svoje „podatke“ častnemu razsodišču, ki ga naj sestavi načelstvo JDS in NSS, da bo teh namigavanj in obrekovanj že vendar konec.

ANTON PESEK.

„Politika“ ogabnega osebnega boja.

V petek 29. julija t. l. se je šel poslanec Deržić v Ljubljani h kr. pokrajinskemu namestniku g. I. Hribarju informirati glede potrditve ljubljanskega župana g. Peska. G. Hribar mu je odgovoril, da nastopi svojo službo šele 1. t. m. in da se torej ne more dati nikakih pojasnil, ker še ni vpogledal spisov.

Naslednji dan 30. jul. je bil pri g. Hribarju g. dr. Rybar. G. Hribar je povedal g. dr. Rybaru, da g. Pesek pač ne bo potrjen, ker so aktu o potrditvi baje priloženi neki zapisniki o neklih moralnih delikih izza časa, ko je bil g. Pesek še učitelj v Ptujem okraju. G. Rybar je o tem takoj obvestil nekatere člane načelstva NSS. Ker je bil g. Pesek baš na Štajerskem, so ga nemudoma pozvali v Ljubljano.

Na Štajerskem pa je g. Pesek slučajno zvedel, da je okrajni glavar v Ptujju g. Pirkmajer zasliševal službeno nekatere učitelje ptujskega okraja, zakaj da je g. Pesek 1. 1909 izstopil iz učiteljskega stanu, če je bil res odpuščen ali je res prostovoljno izstopil. Zatrnil je vsakemu, da ostane njegova izpoved strogo uradna tajnost in da g. Pesek ne bo nikoli zvedel o tem. Povpraševal jih je potem, če niso mogoče kdaj slišali kakšne sumničnega, če niso slišali kdaj od g. Peska samega v pogovoru kje kakšno dvoumno besedo ali opazilo kakšno sumljivo obnašanje itd., ki bi ga kompromitiralo. Ko je bilo tako „uradno“ zasliševanje končano, je dejal g. Pirkmajer: „Saj sem vedel, da so vse skupaj same čenče in vsak zaslišanec se je moral zavezati, da bo strogo molčal o zasliševanju. O teh zasliševanjih je napravil okrajni glavar g. Pirkmajer uradne zapisnike, ki jih je baje poslal g. dr. Baltiču kot predsedniku deželne vlade. Na čigavo inicijativo in po čigavem nalogu je vodil g. okrajni glavar ptujski ta strogo tajna zasliševanja o moralni kvaliteti g. Peska, ni težko uganiti. Demokrati, ki imajo vladno moč v rokah in ki bi g. Peska najraje v žlici vode vtopleli, so pri tem gotovo popolnoma nedolžni.“

V ponedeljek, dne 1. t. m. je bil g. Pesek pri g. I. Hribarju ter ga prosil, da mu da vpogled v akt glede njegove potrditve ker so baje priloženi uradni zapisniki okrajnega glavarstva v Ptujju, ki ga kompromitirajo.

G. Hribar mu vkljub ponovni prošnji in zahtevi, ni pokazal akta, češ da je to stroga uradna tajnost. Ko je g. Pesek zahteval, da mu naj pove vsaj imena dotičnikov, ki ga dolže, je tudi to odklonil. Dejal pa je, da je za gosp. Peska najbolje, če zbolí, odloži županstvo, odpotuje za par mesecev iz Ljubljane in pozneje, ko se bodo politične razmere spremenile, bo pa vse zopet dobro. Za sedaj pa ima g. Hribar strogo nalog od centralne vlade, da ne da nikomur vpogleda v akt glede potrditve ljubljanskega župana, ker je to stroga uradna tajnost.

Ker g. Pesek ni ničesar opravil pri g. I. Hribarju, je takoj brzojavno napisal g. dr. Rybaru na Bledu, da naj pride takoj v Ljubljano. In drugi dan v torek 2. t. m. popoldne sta šla oba h g. I. Hribarju ter prosila, da naj pove imena obdolžiteljcev. G. Hribar je zopet zadrževal, da mu to ni mogoče, ker je to uradna zadeva. Na predlog, da se naj napravi častno razsodišče, kateremu se naj odstopijo spisi, je dejal g. Hribar, da to ni mogoče, ker potrditev ljubljanskega župana je državna zadeva, ki nima s častnim razsodiščem ničesar opraviti.

V sredo 3. t. m. je šla deputacija načelstva NSS h g. I. Hribarju. Uspeh je bil istotako brezuspešen. „Gospodje, nikar ne silite v me in ne zahtevajte od mene nemogoče, jaz vam ničesar povedati ne morem, uradna tajnost je uradna tajnost.“

Vsakemu hudodelcu tudi največjemu, se da vpogled v obtožnico, da zve kdo in česa ga dolži; le g. Pesek ne more zvedeti, kdo in česa ga dolže.

G. Anton Pesek ni nikdar zagrešil kakršnegakoli delikta, in grda laž je, da je bil kdaj že zaprt in da je bil odpuščen od učiteljstva. Izstopil je prostovoljno iz javne učiteljske službe na Štajerskem, ker je dobil boljše mesto na privatni šoli CMD v Velikovicu na Koroškem. Nemškutarški okrajni šolski svet ptujski ga je baš zaradi tega, ker je bil odločen narodnjak zapostavljal in šikaniral. G. Maks Strasschill, ki je imel v okraj. šolskem svetu ptujskem svoj čas glavno besedo je dejal: „Gut, dass wir den Pesek in Naropje (vas v hribih) gefangen haben, der wird dort sitzen bleiben.“ In res 22 krat je prošil od tam stran, a brez uspeha. Ni mu preostalo drugega, če ni hotel ostati vedno v hribih, da je izstopil iz javne učiteljske službe in šel v privatno. Orda nesramna laž pa je, da je bil odpuščen oz. da je izstopil radi kakih moralnih deliktov.

Že včeraj smo poročali na tretji strani med ljubljanskimi novicami, da je bil 5. t. m. pri sodnji v Ljubljani obsojen demokratiški obrekovalce, ker za svoja obrekovanja ni mogel navesti nobenega dokaza. Zakaj mu niso pristopili „Jutrovci“ na pomoč, saj je prej zatrjeval, da imajo oni prepise aktov v rokah, zakaj niso g. Marinku pomagali nastopiti dokaza resnice? Pač pa je njegov zagovornik dr. Klepec z nedopustnim advokatskim „knifom“ in češ, da bo obravnava preložena, dosegel, da obravnava ni bila končana že 29. julija in da so obrekovalci mogli potem praviti, da je bila „preložena v svrhu zaslišanja nadaljnih prič“, ko bi vendar lahko bile že 29. julija zaslišane vse prič. Tako se z nedopustnimi knifi vzdržuje sumničanje zoper g. Peska. Končno pa je bil obrekovalce 5. t. m. vendar le obsojen. Včerajšnje „Jutro“ pa zopet namiguje o moralnih delikih gosp. Peska izza časa njegovega učiteljstva na Štajerskem.

Vsa Štajerska je poznala takrat ko je bil g. Pesek še tam učitelj v njem agilnega, delavnega in odločnega narodnjaka. Imel je poučna predavanja in referate na učiteljskih zborovanjih, bralnih društvih in čitalnicah. Bil je predsednik Učiteljskega društva za ptujski okraj, ustanovitelj in prvi predsednik „Zveze narodnih društev na Štajerskem in Koroškem“, v kateri je združil 82 bralnih društev in čitalnic, bil je ustanovitelj in predsednik „Učiteljske gospodarske zadruge“ in „Zveze socij. odsekov.“ Vse slovensko učiteljstvo ga je poznalo in spoštovalo. Znano je bilo njegovo ime tudi Srbom, Hrvatim in Čehom, ki so zahajali na skupščine „Zveze jugosl. učiteljev in učiteljic“, na katerih skupščinah je imel leto za leto izborne referate in predavanja. Bil je zastopnik učiteljstva v Narodnem svetu, katere funkcija mu nikakor ni bila v korist v času, ko so nemškutarji preganjali slovensko učiteljstvo.

G. Pesek je bil poštvovalen sodelavec „Narodne stranke“ na Štajerskem in g. dr. Kukovec, sedanjí minister, se še „morda“ spominja velikega dela v tedanjih časih, ko je bil še predsednik „Narodne stranke“ na Štajerskem. Če se on ne spominja več, spominjo pa se drugi nekdanji nar. delavci štajerski, ki jih še ni zaslepila strupena dem. strankarska strast.

Se ni dolgo tega, kar so lazili mladolibalci okrog gosp. Antona Peska ter ga vabili v demokratiški tabor, mu ponujali milijone denarja in razna častna mesta doma in v Beogradu, če jim prepusti dnevniki „Jugoslaviji“. Ker pa se jim ni hotel vdinjati, so sklenili, kar smo itak že parkrat poročali, da uničijo Peska, kakor se je izrazil g. Dolje Ribnikar, „na vsak način in za vsako ceno“. In res, šli so na „delo“, ne da delo med narod za narod, temveč na rabeljsko delo, da uničijo svojega političnega nasprotnika. Prišli so ogaben boj proti g. Pesku ter zlorabili celo uradno oblast, ki jo slučajno imajo, da so zaukazali „uradno“ brskanje 20 in 30 let nazaj po privatnem življenju g. Peska, da bi zasledili kje kako pičico.

Če so kje sodni akti, ima država moči dovolj, da jih pokliče. Ker pa takih aktov ni bilo, pa je strankarska samovolja velevala, da se je uvedla uradna inkvizicija katere rezultat in obtožitelji ostanejo g. Pesku stroga uradna tajnost, ni pa seveda tajnost za „Jutrovce“, ki so vse to inscenirali in sfabricirali. Namen posvečene sredstva.

Stranka, ki se poslužuje že takih sredstev, da bi se obdržala, je gnla in zapisana smrti. Zadnja bilka, ki se je oprijemljejo, je osebna gonja in uničenje g. Peska. Pa tudi to jim ne bo pomagalo.

„To stranko (namreč NSS) moramo v kali zadušiti,“ sta izjavila dr. Žerjav in dr. Pestotnik, ko sta z intrigami in grožnjami prisilila dr. Rybara, da je odstopil kot nosilec liste NSS za volitve v ustavotvorno skupščino lani oktobra meseca. Ko je potem na njegovo mesto stopil g. dr. Ravnik, odvetnik v Mariboru, so tudi tega z grodo osebno gonjo in pretinjami, da mu uničijo pisarno, prisilili, da je odstopil. Stranke NSS pa niso udušili in tudi sedaj je ne bodo, če tudi Pesek ne bo župan in čeprav hočejo poslancu Brandnerju vtisniti komunistični pečat. Stranka raste, ker je v njej ideja in idealizem, ki ga ne uniči niti vladni pritisk, niti osebna gonja proti posameznikom stranke.

To stranko moramo v kali zadušiti, se ni uresničilo in se tudi sedaj

ne posreči, pač pa se bo JDS zadušila v lastnem smradu.

Zoper propalo demokratsko bando bi bilo edino sredstvo tudi politika osebnega boja in bilo bi gradiva dovolj. Če bi začeli odpirati pobeljene demokratske grobove, bi smrdelo ne le po vsej Jugoslaviji, temveč po vsej Evropi. Zelo „hvaležni“ objekti bi bili: bivši „pasji inštitut“ na Dunaju s svojimi moralnimi aferami; ugleden demokratski veljak, ki ima 2 živi ženi in kopo nezakonskih otrok; radi križe obsojeni voditelj JDS, ki še danes ne sme imeti svojega premoženja, ker bi mu ga sicer zarubili; bančni ravnatelj-demokrat s svojimi „prijatelji“ in „prijateljci“ na „delnice“ in „obroke“ itd. itd. Kaj, ko bi tudi mi pričeli z osebnim bojem, to bi kričala in tulila „Slov. Narod“ in „Jutro“! Klin s klinom!

Reakcija v Jugoslaviji.

Svoj čas se je „Jutro“ postavljalo s pisanjem „Českega Slova“, centralnega glasila čeških narodnih socijalistov v Pragi, ko je isto pisalo o naši ustavi v ugodnem smislu. Ker smo bili natančno poučeni o pravem mišljenju naših somišljenikov na Češkem in vedeli, da hvalijo našo ustavo le iz kurtoazije napram naši državi, katere niso hoteli diskreditirati pred češkimi Nemci, se takrat nismo hoteli spuščati v polemiko z „Jutrom“. Sedaj pa prinaša „Česke Slova“ izpod peresa Jindra Leleka članek, ki kaže, da je češka javnost prav dobro informirana o vladanju naših „državotvorcev“ in o škodi, ki jo s svojim postopanjem povzročajo državi. Članek, ki je izšel pod gorenjim naslovom ponatiskujemo skoro v celoti.

„S sprejetjem zakona za zaščito države in zagotavljanje javnega reda v kraljestvu SHS nastopa v Jugoslaviji kr. politični kurz, ki se že sedaj javlja v celih vrstah vladnih naredb in odredb proti komunistom.“

Vlada je poleg tega izdala odredbe, da se da policiji na razpolago tudi vojaštvo kot rezerva za vsak slučaj in istočasno se razpravlja o organizaciji orožniške službe. Orožništvo se bo pomnožilo in se dopolnilo še s prostovoljci. V južnih krajih hoče vlada porabiti za orožniško službo celo ruske vojake.

Če k tem odredbam še dodamo, da se državnim uslužbencem vseh kategorij prepoveduje stavkati in da se bodo oni, ki se pregreše proti tej prepovedi ali se udeležijo javnih demonstracij, kaznovali z zaporom, potem si lahko mislimo, da se novi vladni režim ne bo omejil le na komuniste, temveč bo ogrožal vse, ki bodo nezadovoljni z vlado in njenim delovanjem ali se kako drugače pokažejo za državno „nezanesljive“.

Ze sedaj na primer vlada razpušča strokovne delavske organizacije, ki jih proglašajo za komunistične, ker delavci v Jugoslaviji nimajo ravno preveč vzroka biti zadovoljni z vladnim policijsko-demokratičnim režimom in zato so vladi neprijetni, čeprav bi ne bili pristajali nikake politične stranke.

Vprašanje pa je, kakšne posledice bodo rodile te policijske odredbe in drakonično postopanje proti vsaki opoziciji. Pri komunistih bodo seveda zbudile nerazumni protidoppor in morda pride do i do novih atentatov.

Bolj resno pa je, kako razpoloženje bodo te odredbe vzbudile v najširših ljudskih vrstah, ki niso komunistične v pravem pomenu besede, a vendar ne soglašajo z buržoazno vlado ki nima za ljudske potrebe nikakega razumevanja.

Vsaj ima največji delež pri jugoslovanskemu „komunizmu“ vlada sama s svojim absolutističnim postop-

panjem svojega nedemokratičnega in nezakonitega režima, ki podžiga nezadovoljstvo in vstvarja tla za teroristične akcije, kot so to atentati na princa Aleksandra in ministra Draškoviča.

Ze pri poslednjih volitvah je ljudstvo izrazilo svoje nezadovoljstvo s tem, da je oddalo svoje glasove strankam, ki so bile v opoziciji proti dosedanjemu, po večini demokratskemu režimu. To nezadovoljstvo je komuniste ojačilo povsod, kjer ni bilo druge, ljudskemu čustvu bližje stranke. Niso bile to torej moskovske ideje, ki bi pridobile ljudske mase, temveč je bilo glasovanje za komuniste le znak odpora proti vladnemu proti ljudskemu režimu in če bi imela naša stranka (NSS) možnost povsod delovati med ljudstvom, bi izpadli volilni rezultati tudi v ostalih delih Jugoslavije za nas ravno tako uspešno, kot v Sloveniji.

Nezadovoljstvo med ljudstvom je torej povzročilo protiljudsko postopanje vlade in razumljivo je, da so je izkoristili kom. agit., ki so prišli iz Avstrije in Madžarske, za komunistično propagando. Ze od takrat je prišlo v delavnicah do konfliktov z narodnimi socijalisti, ki so se postavili v bran proti komunističnemu nasilju in zahtevali od vlade, da naj prepreči cepljenje delavstva z izgonom agitatorjev.

Demokrati, ki so bili že takrat na vladi, pa so se iz strahu pred konkurenčnim razmahom narodnega socijalizma skupaj s socijalnimi demokrati postavili na stran komunistov in dopustili celo, da so komunisti metali narodno-socijalistične delavce iz mariborskih železniških delavnic.

V demokratiških listih se je komunistem celo protežiralo kot napredno smer in v večjih okrajih so pri volitvah demokrati glasovali z komunisti.

Iz strankarskih vzrokov torej demokratska vlada ni nastopila, dokler bi bil čas in sedaj, ko ji je gad, ki ga je grela na svojih prsih, začel groziti s poginom, se poslužuje sredstev, ki so najmanj sposobni pridobiti ljudstvo.

Če na eni strani boljše vladno in na drugi strani radičevstvo resnično ogrožata mir v državi, se mora priti tej bolezni, ki je poleg tega posledica strankarskega postopanja in nedemokratične vladne uprave, uporabiti drugo zdravilo, kot ga je predpisala vlada v novem zakonu. Edina pomoč je ozdravljenje sistema, izbiti orožje iz sovražnih rok s pravičnim delovanjem za državo in za ljudstvo.

Potrebno je, da so vsi državljani enakopravni pred zakonom in da najdejo v državi pravno varstvo, če se jim zgodi krivica magari tudi od strani vladnih organov. Druga skrb poštene vlade mora biti, da zaceli številne rane, ki jih je zadala vojna in katere najbolj občutijo ravno ljudske vrste. Te ljudske vrste morajo biti zanj osona vsega dela v državi, če naj država prospera in si zagotovi notranji mir. Vladati demokratično, enako za vse, ne pa protežirati le gotove razrede in klike na škodo ostalih, to je edina državna politika, ki donosa koristi državi in miru zemlji.

Ce tega sedanja jugoslovanska vlada ne bo zapopadla, potem ji novi policijski sistem ne bo zadostoval, da bi iz dosedanjih nezadovoljstev napravila dobre patrijote. Sistem preganjanja in policijskih odredb ni izključno pravo zdravilo k ozdravitvi jugoslovanskih razmer in konsolidacije države.

„Jutro“ in „Slov. Narod“ in s njimi vsi „državotvorci“ naj si to sodbo prijaznega nam inozemstva pazno prečitajo, da bodo videli, kako sodi o njihovem „državotvornem“ recte protidržavnem delovanju.

KOSTA VOJANOVIC:

Ljubljana, ljubljanci in ljubjanki!

Clovek težko živi brez ljubezni. Skoraj bi lahko rekli, da je to fundamentalni nagon vseh nagonov, ki izžariva svojo toploto na vse strani, da ogreva in razsvetljuje okolico, a tudi naslaja in osrečuje človeka samega. Sloviti italijanski fiziolog Mantegazza je napisal mnogo čednih in nečednih knjig, med njimi tudi fiziologijo ljubezni. Ta pisatelj raziskuje ljubezensko razmerje moža in žene, predvsem seveda lepe žene, ki je gotovo najbolj sposobna, da vzbudi to najslajše čustvo. Ne mislim pa samo te ljubezni. Čustvo ljubezni je tako mnogolično, da bi sploh ne mogel te raznobojnosti opisati in orisati. Nekdo ljubi lov, nogomet, turizmo, drugi literaturo, politiko, tretji potovanje, umetnost. Kdo še ni čul o materinski in očetovski ljubezni? O Kristusu pravi, da se je pustil križati iz ljubezni do človeka. Domovinsko ljubezen so opevali in blagorovali pesniki vseh narodov in časov. Ljubi posameznik, ljubijo skupine, ljubijo narodi in ljubi vse človeštvo. Vsa navi-

dežno mrtva narava je polna prekipelavice ljubezni.

To je elementarno čustvo, ki daje življenju vsebino, naravi smiselnost...

Z desetimi leti sem čital indijance, polne čudovitega življenja, ki so vzbujale v meni brezprenenje po neznanem in daljnem, mladinske knjige in liste o lepoti in grdobí, pridnosti in zlobi. Takrat sem privrkat zasanjal o Ljubljani, ki mi je postala simbol nečesa velikega, lepega, vzvišenege. Takrat sta pošiljala po naši domovini knjige Giontini in Turk, Schwentner se je ravno preselil iz Brežic v Ljubljano. Kaj neki more biti vse v tej Ljubljani, ki razpošilja take knjige po domovini, je zasanjala otroška duša. Nezvestno sem čutil v daljni Dolenjski, da me nekaj veže s to Ljubljano, češar takrat ne bi bil mogel izraziti. Od takrat ljubim Ljubljano in ako čujem v družbi kritiko o Ljubljani, mi je vedno hudo pri srcu. To mislim je psihološka pot marsikogar in podobno bo pri vsem narodu, da postane mesto reprezentant njegove misli, njegove želje, in njegovega hotenja, predmet njegove ljubezni. Francoza predstavljajo Pariz, Italijana Neapoli, Turka Carigrad, Rusa Moskva in našel bi lahko še ve-

liko primer.

Žurnalst kar kratko poroča, da se vršijo pogajanja med Londonom in Parizom, med Berlinom in Budapešto. Jugoslovani se ravno sedaj vadimo, da govori za nas Beograd, vendar pa še mnogo čujemo o nesoglasju med Zagrebom in Beogradom. V vsem tem je simbolizem, ki se je izkristaliziral iz ljubezni do objekta. Zato si nacionalnega Slovenca ne more misliti brez ljubezni do Ljubljane, razven, če tega nacionalizma ni čustveno preživel, ker govorica sama še ni narodnost.

V človeški duševnosti se ustvari nekaj karakterističnega, izrazitega, posebnega, kar človek vzljublí, olepša in tesno spoji z vsem: svojim notranjim življenjem. Zato danes ljubim Ljubljano s čustvom, Beograd pa se le z razumom. Stvar vzgoje bo, da s stotermi ljubimi vezní postavimo Beograd v našo duševnost, da ga bodoča generacija vzljublí s srcem. Takrat še-le postane last vséga naroda, naša prestolica. To je psihološko dejstvo, ki ga ni mogoče utajiti. Zakrivila ga je naša preteklost in popraviti ga bodo še-le naši najboljši ljudje, toda le z — ljubeznijo. Tudi teh še danes nimamo, a zrastle bodo...

Karakteristikon naše Ljubljane so njene ulice, njena okolica, njeni prebivalci, njene navade in razvade. Prosim vas, to zelenje! Ljubljana je naravnost zavita v zelenje. Vedno sem trdil, da je vsak Ljubljanelec nespamet, če hodi na letovišče. Vsa Ljubljana je velik vrt. Ali si moreš misliti kaj lepšega kakor je naš Tivoli. Le poglej na zvonik cerkvice na Rožniku! Bela točka sredi zelenega vrta.

Dolgo je stanoval tam gor! Ivan Cankar ter pisal svoje povesti. Idealno lepí izprehod skozi gozd mimo Drenikovoga vrha je navadno prazen. Povprečno prehodi to pot dnevno 10—20 ljudi od 50.000 ljubljanskih prebivalcev. Hotel Tivoli je zakopan v zelenju, in je po gozdni poti zvezan s hotelom Bellevue. Vrh temnega Golovca sameva nekdanji Anžičev hotel kakor bi jokal s svojimi pobitimi šipami. Ljubljancem ima svoje muhe in ne zvabiš ga nikamor. Naši penzionisti so veliko naprednejši, zlasti oni, ki leto za letom kvarfajo v zelenem smrečju tivolskega parka.

Veliko večjo simpatijo ima Ljubljancem do nizkih, zakajenih lokalov. Tam se oživi in razgovori. Pri »Belem vol-

ku«, pri »Fajmoštru« ali pri »Figovcu« je dnevni rendez-vous inteligentnih, polinteligentnih in neinteligentnih Ljubljancev. Kdo bi našel vsa taka zblrališča in kdo bi jih ne vzljubil? V političnih prostorih razpravljajo prevažna politična, gospodarska in celo literarna vprašanja. Večkrat zadoni po polmruku sentimentalna narodna pesem, kakor ji li je uvekovečni v gramofonu sloveči ljubljanski kvartet Završan in tovariši. Ljubljancem namreč silno ljubi petje in vino, da molčimo o tretjem.

Imamo pa v Ljubljani tudi gostilna pedagogov, avtonomistov, centralistov in celo komunistov. V »Union« prihaja skupina avtonomistov vseh nianš od izrazitejših centralistov, ki se zbirajo v popoldanskih urah v zadnji sobi Narodne kavarne, ki je zbirališče solidne in mirno čitajoče publike. Lastnik Krapež je tip ljubljanskega kavarnarja, vzor burčija, nekaj takega, kar je Peter Štepec v Šiški, ki ima nebroj prijateljev med vsemi sloji in strankami ljubljanskih poznavalcev dobre vinske kapljice. Ljubljanska kavarina je pravi teren za sondiranje ljubljanskega prebivalstva. Kavarina pri »Slonu« je veljala že od nekdanj za ljubljansko borzo, za zbl-

Dr. Živko Bertič.

Služaj dr. Živka Bertiča, ki je bil zaprt radi vzklika »Živela Jugoslavija, dolji Velika Srbija!« je tako značilen za naše razmere in za razpoloženje v vzhodnem delu našega jugoslovenskega naroda, da zasluži nekoliko pozornosti.

Hrvat dr. Živko Bertič, odvetnik v Zemunu, je bil za jedinstvo Hrvatov in Srbov še v časih, ko so šovinisti na srbski in hrvaški strani to jedinstvo proglasili za največji greh nad lastnim narodom; ko so ti šovinisti zahtevali na eni strani Veliko Srbijo brez Hrvatov in Slovencev, na drugi strani pa Veliko Hrvatsko na podlagi hrvaškega državnega prava v glasovitem »okviru« a. o. monarhije. V hrvaškem saboru je spadal med odlične člane hrv. srbske koalije in je kot tak prišel v zagrebško Narodno Vijeće in potem v Začasno Predstavništvo, kjer je prestopil Demokratijski Zveznici. Vedno se je odlikoval po svojem strogo naprednem in narodnem prepričanju in delovanju in je bil med vojno radi »srbofilstva« preganjan.

V Predstavništvu pa je doživel isto razočaranje kakor vsi tisti, ki so pričakovali v bratski ljubezni izvršeno združenje jugoslovenskih plemen v močno, vsem svojim državljanom enako pravično Jugoslavijo a. o. močnoli gledati, kako se v tej naši državi vedno bolj uveljavlja najostudnejši egoizem, v narodnem oziru pa prejšnji plemenski šovinizem, ki je pri Srbih popolnoma potisnil v stran za rešnično jedinstvo navdušene može, kakor Cvijića, Slobodana Jovanovića in slične, a v ospredje in do moči spravil ljudi, ki pravijo o naši državi (kakor pred kratkim na nekem radikalnem shodu v Bosni), da je dobila ime SHS (ki je itak vže dovolj separatistično) le radi inozemstva, sicer pa da je ta država ustvarjena za Srbe, dočim so Hrvatje in Slovenci le gostje, ki, ako niso s tem položajem zadovoljni, lahko gredo drugam.

Razumljivo je, da je ta razvoj stvari v Jugoslaviji dr. Bertiča globoko užalil. Ker se je ob enem prepričal, da vlada to separatistično šovinistično velesrbsko razpoloženje tudi med največjim delom srbskih članov demokratskega kluba, je iz istega izstopil in v »Obzorje« napisal vrsto članov, v katerih je skušal toliko hrvaškim, kolikor srbskim šovinistom dokazati, kako nepatriotično in nevarno je njihovo delovanje. Tako je na pr. ozirom na srbsko očitjanje, da Srbi pač radi prihajajo v slovenske in hrvaške kraje, dočim Slovenci in Hrvatje ne marajo služiti v Makedoniji, izjavil, da bi morali Srbi to razpoloženje Slovencev in Hrvatov vpoštevati, ker je v razmerah osnovano. Tudi najpriprostejšega Srba vežejo na Makedonijo najlepši spomini na slavno prošlost: Makedonija jim je domovina kraljeviča Marka; tam so razvaline nekdanjih gradov, cerkev in samostanov, najslavnejši srbski carjev in knezov; Makedonija je postala, v svitu srbske narodne poezije cilj vseh narodnih stremeljenj, za dosego katerega je srbski narod, skozi stoletja in stoletja prelival potoke najplemenitejše krvi. Razumljivo je torej, da prihaja Srb v Makedonijo kakor v deželo svojih najlepših sanj in ne vidi kulturno zaostalost, v katero jo je vrglo turško suženjstvo.

Navadni slovenski ali hrvaški vojak, ali uradnik pa, prišedši v Makedonijo, vidi tam le orientalsko nesnago in revščino, stenice in podgane, kačake in hajduke ter pomanjkanje celo takih stvari, ki jih je doma smatral za najprimitivnejše življenske potrebe. Čar narodne poezije nanj ne deluje, ker je ne pozna, in tako se čuti

tam nesrečnega. Srbi pa, prihajajoči v naše kraje, najdejo zapadnoevropsko udobnost in uživajo za svoj dinar štrikrat toliko kakor doma.

Tako je dr. Bertič tudi v drugih vprašanjih skušal razlagati razliko srbijskega in »prečanskega« mentaliteta, vzbujati razumevanje in medsebojno zblizanje. Prečanski demokratje pa so ga Srbom označili za »Avstrijanca« in s tem je on bil pri Srbih obsojen. Peklenska taktika prečanskih demokratov, da Srbom prikazujejo kot »avstrijanca« vsacega jim neljubega politika, četudi je najboljši jugoslovčan, je tudi v tem slučaju uspela: Dr. Bertič je za Srbe — »avstrijanec«, prečanski demokratje pa so edini »državotvorni« element; edini, na katere se Srbi lahko »tamo preko« zanesajo, in katerim treba torej izročiti vso moč, četudi je ves narod proti njim, ker bodo le oni obvarovali državo pred »prevratnimi in državni sovražnimi« elementi. Žalibog jih v tem prepričanju ne omaje niti dejstvo, da od padajo polagoma od demokratov najbolj možne, kakor Bertič, Rojč, Tomljenović. Sovinzem je slep in gluhi, strankarski egoizem demokratov pa zloben in neutrudljiv v obrekovanju in zasramovanju.

To je moral sedaj v obilni meri izkusiti tudi dr. Bertič. Povodom atentata na Draškovića so zemunski radikalni in demokratje priredili demonstracije, ki so bile naperjene ne samo proti komunistom, temveč tudi proti Hrvatom, ki ne trobijo v demokratski rog, in torej tudi proti dr. Bertiču. Atentati so sicer čisto srbska specijaliteta: Stejić je pravoslavni Srb iz Vojvodine; Colaković, ki je nahujskal Alijašića, je pravoslavni Srb iz Bosne; središče zločinskih komunistične propagande so »srbske« Atene, Novi Sad; drugo glavno gnezdo je srbska Stara Pazova v Sremu; vkljub vsemu temu so se zemunski demokratje masčevali za atentat nad Hrvatim in nad »Jugoslovancem« Bertičem. Pod njegovimi okni so priredili sovražno demonstracijo in vpili: »Doli Jugoslavija; dolji Velika Srbija!« Dr. Bertič je dogovoril z vzklikom: »Živela Jugoslavija; dolji Velika Srbija!« Besni demonstrantje so hoteli vdreti v hišo, kar so orožniki preprečili. Ob enem pa so zaprli Bertiča in ga na zahtevo zemunskih šovinistov odpeljali v zapore — v Beograd, akoravno je v Zemunu okrajno sodišče in spada Zemun pod sodni stol v Mitrovici. Vlada je vendar uvidela, da je to očito kršenje zakona in je za to ukazala, da se Bertič odpelje v Mitrovico, kjer je pa bil te dni po vsej pravici oproščen. »Velika Srbija« je pač ideal srbskih šovinistov in morda tudi njihovih prečanskih podreptnikov, pa vendar ne še zakonita oblika naše države, dočim je »Jugoslavija« od regenta v njegovem odgovoru na adresu Narodnega Vijeća dne 1. decembra 1918 sankcioniran naziv, ki ga tudi sedanje oficijelno ime »Kraljevine SHS« ne spravi iz sveta.

Na Bertičevem slučaju se zopet vidi, kam vodi nesrečni plemenski separatizem in šovinizem. Mož, ki se je vedno boril za hrvaško-srbsko jedinstvo, ki je bil pod a. o. režimom preganjan radi »srbofilstva«, je bil sedaj zaprt, ker se je izrekel za jedinstveno Jugoslavijo proti separatistični, Slovence in Hrvatje izključujoči Veliki Srbiji! In potem določuje vlada prekomilijonski kredit za širjenje ideje narodnega jedinstva med Slovenci! Za katero jedinstvo naj se vendar dela propagando? Za jugoslovansko se ne sme; SHS pa ni jedinstvo temveč trojstvo, separatizem, ki nas vodi do Velike Srbije, Velike Hrvaške in — male Slovenije, vkljub vsem centralističnim, sicer itak neizvedljivim ustavnim določbam.

Kosta Vojanović:

Delo.

Vse nasledstvene države bolelijo na enaki boleznih gospodarske kalamitete. Kakor mo iz nacional. stališča lahko zadovoljni, da se je zrušila nekdanja Srednja Evropa z očitno nemško tendenco in so nastale na tem ozemlju tri slovanske države, Jugoslavija, Češkoslovaška in Poljska, nas vendar lahko vznemirjajo dokaj slabe gospodarske razmere. Poljska, ki je bila ob prevratu brez dolgov, je danes do vratu v dolgovih in njena valuta je strahotno padla, Češko teži pešanje njene industrije, silovito razpaslo komunistično gibanje, ki ga še podpirajo številni in kompaktno naseljeni Nemci in v Jugoslaviji smo po treh letih tudi ne v preveč rožnatih ekonomskih razmerah. Kdor je zasledoval parlamentarno delovanje teh srednjeevropskih držav, je skoraj opazil povsod nekaj tistega slovanskega značaja, ki rad govori, se prepira in vse preveč teorizira in politizira.

S tega vidika bi bilo potrebno tudi v naši državi spoznanje, da rabimo manj politike in več dela in zopet dela. Dva činitelja bi se mogla tega čisto jasno zavedati, stranke, ki so na vladi in opoziciji. Obe strani sta enako važni ter bi se mogli naravnost izpolnjevati. Vlade stranke bi se morale ogibati malenkostnih političnih dejanj, — glej n. pr. župansko vprašanje in v Ljubljani — ki samo povečujejo osebno in politično mržnjo ter onemogočajo mirno konsolidacijo, opozicijske stranke pa bi tudi morale izreči vladnim strankam priznanje, če vsrjijo pošteno delo v korist splošnosti. Pri vseh pa mora biti princip, da spadamo skupaj, če hočemo močno, veliko in zadovoljno nacionalno državo, ker naš narod še ni tako homogen kakor francoski ali nemški. Vlade stranke so še posebej dolžne, da ustvarjajo javno politično moralo v Jugoslaviji, ker čisto gotovo je, da bo politična etika, ki jo privzgojijo javnosti danes, tudi merilo opoziciji, ko pride morda danes ali jutri do vlade.

Samo poštenost v politiki in neizprosna volja do dela nas more voditi v lepšo bodočnost. Pred nekaj dnevi je sprejel naš parlament zakon o najetu posojila 500 milijonov zlatih frankov. Naloga narodnih ekonomov je, da razpravljajo o načinu in izvedbi posojila, za nas mora biti le mero-dajno, da se sploh prične v državi s pozitivnim gospodarskim delom. Finančni minister je povedal, da se večina tega posojila porabi za zgradbo železniške proge do morja in novega pristanišča. Če zidamo kje v Dalmaciji novo pristanišče, še ni potreba, da bi se odpovedali Barosu, ker tudi na jugu naše države morajo živeti. V takih gospodarskih vprašanjih se moramo čutiti eno ter se moramo otrestiti vsakega zavistnega pokrajinskega patriotizma. Naša pot v svet je samo preko Jadrana, le tam bodo naši sinovi lahko tekmovali z ostalim svetom in nikjer drugje. Naše železnice in naša mornarica bo polagala temelje našemu razvoju.

Ta dni se muči v Beogradu zastopnik nemške vlade nadinženir Neuman, komisar za popravo po vojni oškodovanih krajev. Na račun vojne oškodovane nam mora dati na zahtevo naše vlade Nemčija več stvarnih potrebščin in sicer v prvi vrsti železniške vozove, stroje in mogoče bo napraviti tudi dovolj delavnic za popravo železniškega materiala. Najbolj žalostno je pri vsem, da naša vlada ni mogla poslati v Berlin potrebnih strokovnjakov iz enostavnega vzroka, ker jih nimamo in je samo v ministrstvu za javna dela izstopilo 65 inženirjev in arhitektov.

Človek je vesel, da v brezplodni politični gonji, vsaj nekaj čuje o delu. Mnogo nezdrugega in nelepega je še v našem javnem političnem življenju, a to bo ozdravil čas in pa zdravo hočenje širokih narodnih slojev, ki si prej ali slej vedno ustvari politične razmere, ki odgovarjajo njegovemu bistvu in značaju. Danes pa potrebuje naša država dela, dela in zopet dela...

Pismo iz Prage.

3. avgusta 1921.

Zakaj, da vam ne dam nobenih sporočil? Verujte: vročina, ki vlada tu, vpliva se mi zdi, tudi na splošno politično življenje in zanaša vanj utrujenost tako, da ni nobenega gibanja, ki bi oddaljenemu opazovalcu začrtavalo kakšne pomembnejše konture.

Štrajk bančnih uradnikov. Par tednov je trajal, vsak dan se je pisalo o njem, toda kaj večjega interesa ni vzbujal, zdi se mi, da niti med bančnimi uradniki samimi ne. Ni bilo tistega duha, ki daje delavskim štrajkom važnost in resnost. Ni bilo resne skrbi za obstanek, ni bilo absolutne solidarnosti, brez katere se štrajki zrušijo, ni bilo začrtanih ciljev, ki bi temeljili na trdnem svetovnem in gospodarskem naziranju in zato se je zrušil. Gospodariji so ga izrabili, da je groza: odpustili so samo v Pragi 1000 uradnikov. Težke žrtve, ki se predhacivajo vladi in uporabljajo za napad nanjo, češ da ni storila v prilog uradništva, kar bi bila morala. Tako torej štrajk bančnih uradnikov ni nudil nikakih posebnosti.

Dr. Beneš je odšel v Marijanske Toplice, ne samo radi vročine, temveč zato, da se tam snide s poljskimi zastopniki. Kakor se v krogih, ki imajo nos, zatrjuje, ne gre za enkrat še za vetop Poljske v Malo antanto, temveč za gospodarske zadeve.

Edina akcija, ki zavzema širše dimenzije, je pomožna akcija za gladujočo Rusijo. V pomoč Rusiji so se združile vse socialistične stranke tudi nemški soc. demokrati. Na prvem sestanku soc. zastopnikov se je sklenilo, da odstopi strokovno organizirano delavstvo skozi 4 tedne vso svojo mezdno od ene delovne ure za ruski fond in začne tudi zbiranje naturalij. V enakem smeru je započela veliko akcijo Češkoslovaška legionarska obec. Listi prinašajo pozive za pomoč Rusiji. Nesreča Rusije je ganila celo češkoslovaško javnost.

Korošcem!

Nismo še pozabili usodopolnega dneva, kateri je bil za nas takorekoč pečat na akt, glasom katerega so naši takozvani zavestniki z nova pooblastili našega starega zatiralca in svražnika, da nas sme pod njihovim pokroviteljstvom še nadalje preganjati. Še danes nas boli srce, ker smo morali vsled italijanskih mahinacij, nezmožnosti naših, deloma vsiljenih voditeljev in vsled naše neizkušnosti, poraženi skupno z našim jugoslovanskim belim orlom, zapustiti našo Koroško.

Izjava gospoda ministra Jovanovića na zadnji seji plebscitne komisije: »da Jugoslavija svojih 15.000 glasov nikoli ne bo pozabila« je bila edina rešilna bilka, po kateri smo, ker smo sami obenem držali roke križem, brezuspešno segali in obenem mirno trpeli mučenje in preganjanje naših rojakov in vsled tega to in onstran Karavank zgubljali na ugledu.

Rojaki! V tem trenutku ko posluje na Karavankah razmejitvena komisija, je skrajni čas, da se zdramimo in začnemo že vendar enkrat smotreno delati! Nočemo nobenih nepremišljenih akcij, katere bi nam samo škodovala,

temveč pustimo zaenkrat, naj si naši sovražniki domišljujejo, da se postavljajo koroškim Slovincem nagrobni spomeniki, mi pa pokažimo, da živimo in da hočemo živeti. Združimo se v eno enotno in močno, vedno proti Gospodskemu polju obrneno fronto in ne prepustimo naše rojake žalostni usodi temveč zastavimo vse sile, da postanemo upliven in odločilen faktor v lastnih zadevah.

Kličemo Vam vsem, katerim bije v prsih koroško srce: Vi na plan! Prišel je čas za nas! Ne dajmo se še nadalje slepariti, ustvarimo si sami nekaj, kar bo moral vsak pošten Jugoslovian upoštevati.

O naši usodi bomo odločali sami, ne pa tisti, ki so nas na Koroškem vodili za nos.

Zato pokažimo, koliko da nas je, združimo se in z združenimi močmi, sistematičnim in vztrajnim delom bomo dosegli naš cilj, osvobodjenje našega Korotana.

Narodno-socialna mladinska organizacija v Trstu.

Bilo je leto dni pred vojno, ko se je med tržaško mladino pojavilo nekaj nadebudnih mladih moči, ki so z vstrajno voljo začeli zbirati pod svoje okrilje vse one, ki so hrepeli po svoji organizaciji, po svojem društvu. V Trstu je takrat cvetela Narodna delavska organizacija in pod njenim okriljem je njen takratni strokovni tajnik, tov. Anton Brandner s pomočjo nekaterih tovarišev ustanovil N. S. M. O.

Mlada organizacija je zbrala pod svoje okrilje precejšnje število članov in začelo se je takrat prav resno delovanje te mlade organizacije. Tedenko parkrat so se vršila poučna predavanja in debatni večeri, ob nedeljah pa izleti in sprehodi.

Toda, dolgo življenje ni bilo sojeno tej organizaciji. Ko se je najbolj razcvetela in imela že lepo število članov, je prišla vojna, ki je to mlado organizacijo oz. njene člane raznesla širrom domovine v tujino.

Prva žrtev svetovne vojne je bil mladi predsednik N. S. M. O. brat Joško Požar, ki je kot jurist bil glavni stebel N. S. M. O. Dali je še kakega člana zahtevala vojna, piscu ni znano, ker je tudi sam moral zapustiti rodno grudo in se potikati po svetu.

S potopom skoro vseh članov v valovih razsajajočih vojni grozot se je tudi delovanje N. S. M. O. popolnoma ustavilo in prenehalo.

In danes? Danes se z navdušenjem in veseljem spominjamo minulih dni pod okriljem N. S. M. O.; danes vidimo našega bivšega neumornega podpredsednika Brandnerja še vedno kot neustrašnega borca na vodilnem mestu NSS; danes vidimo, da nas vojna ni končala, temveč nam je dala nove moči in nas osvežila za novo delovanje.

Napisal sem teh par vrstic, da zbudim v nekdanjih članih N. S. M. O. zopetno veselje za organizacijo, da jih zopet pokličem k delu. Sedaj je čas! Na delo vsi, ki ste že takrat delali pod okriljem N. S. M. O.

Vsi bivši člani N. S. M. O. zopet v naš krog. Zglasite se v vrste ljubljanskih tovarišev in Vi, ki ste ostali v Trstu, strnite se in pokličite v življenje našo N. S. M. O.

Tem potom pozdravljam najiskrenejše našega bivšega podpredsednika br. Antona Brandnerja in mu v imenu bivših N. S. M. O. kličemo: »Naprej po začrtani poti — za narod in domovino!« V. K.

rališče trgovstva. V najskrajnejšem kotu si lahko redno opazil prave sinove pokojnega Abrahama. V »Evropi« je bil vedno častno zastopan ljubljanski magistrat in višja birokracija. »Zvezda« je sprejela pod svoje okrilje Primorci in bohemstvo. To kavarno je preobrat najbolj zrevolucioniral. V kavarni dominirala naše gledališče.

Ulica in poulično življenje utisne mestu svoj pečat. Beograd ima svoje Terazije, Zagreb Ilico, Trst Corso, Dunaj Kärntnerstrasse, Berlin Unter den Linden in Ljubljana ima svojo Selenburgovo ulico, ki se oživi proti večeru in v nedeljo dopoldne. Ljubljanski flaner se ustavi pred pošto ali pa na vaginali Magdičeve trgovine. Koketiranje pa menda itak ni samo ljubljanska specialiteta. Promenada sega do konca tivolskega drevoreda. V Latermanovem drevoredu je zbirališče ljubljanskih služkinj, pestunj in vojaštva. Čudil sem se, ko je nekdo nekdo zahteval, da naj se vse to odpravi radi nekaterih nervoznih prenapetosti. Kdor je bolan, naj gre pod Golovec, kjer je dosti miru. Dunaj ima svoj »Wurstelprater«, zakaj bi ga ne imela Ljubljana?

Po vojni vidimo le malo karakteri-

stičnih osebnosti na ljubljanski ulici. Mlado demokracijo večkrat srečam v Aleksandrovi ulici. Gospod Adolf Ribnikar se tamkaj spreha v družbi svojih zvestejših. Zake je običajna obleka, francosko pristržena brada in roke na hrbtu. Korak je mogočen in samozavesten kakor se spodobi za velikega gospoda. O Ribnikarju pripovedujejo, da je, znal v časih najbolje organizirati ljubljansko ulico in je imel konkurenta samo še v svojem hudem nasprotniku žurnalistu Štefetu, ki se je na tako originalen način preselil na drugi svet. Danes je gospod Ribnikar socialni politik in zdi se, da nima več v roki ljubljanske ulice. Integralen del naše ulice je Danilo. Vedno mlad, elastičen, eleganten in galanten. S cigaro v ustih gré navadno urnih korakov po ulici. S svojimi šestdesetimi leti se še vedno postavi. Svojo hčerko rač paje pod pazduho in mislim, da je zadovoljen, ker je izbrala za očetovo umetniško karijero. Fran Govekar je neprenehoma klodovit slovenski žurnalst in pisatelj. Največkrat prikoraka po Selenburgovi ulici, odkoder zavije proti uredništvu »Naroda«. Druga slovenska literatura je razdeljena po simpatijah do gostilniških prostorov. Mest-

no občino predstavlja nadsvetnik Lah s trdim, sivim klubkom in palico, ki jo mnogokrat nese vodoravno. O njem pravijo, da najbolj pozna Ljubljano in Ljubljance. Predsednik odvetniške zbornice dr. Majaron hodi dneвно po Vegovi ali pa Gosposki ulici. Vedno je eleganten, v hoji previden in umiren. Ljubljansko odvetništvo zastopa dr. Furlan z visokim cilindrom in kadar ga vidim, sem mnenja, da bi ga lahko postavili na pariški bulevar. Anton Pesek je poživil ljubljansko ulico z inicijativno in moderno trgovsko reklamo. Tudi kultura potrebuje propagande. Ob slavnostnih dneh je junak dneva pri ženskem svetu načelnik jezdnega odseka ljubljanskega »Sokola« Franke, ki zna uprav gizdavo lezdi svojega konja. V nekaj letih bo imela Ljubljana svoje tipično lice okoli univerze. Že danes vidiš tam prihajati in odhajati značilne učenjaške obraze...

Imamo več tipov ljubljancev. Krakovčan in Trnovčan sta nekaj drugega kakor Šiškar ali pa Vodmačan in Vičan. V vsakem tiči nekaj lokalnega značaja in patriotizma. Ljubljanska govorica celo pravi, da je krakovska fara bahaška, franciskanska bogata, šentpeterska

kmetiška in šenklaška gosposka. Težko bi bilo določiti razliko, a vendar je v označbi nekaj resnice.

Ljubljancan najrajši poleti ob nedeljah v ljubljansko okolico ter dobro pozna gostilniške prostore, ki jih je vzljubil. Spomladi in jeseni prednjači Alež na Ježici, Erbežnik na Viču, Šmarna gora in Fužine. Na izletu je Ljubljancan vedno vesel. Pri dobri pijači in veseli družbi kmalu zapoje.

Naše gledališče je dobilo po vojni povsem nov značaj, kakor večina drugih mest. Občinstvo, ki ga je vojna obogatela, je drugo. Inteligenca je skoraj izključena. Ljubljanski kino je malomesten in potrebuje večjih lokalov. Ljubljansko demi-mondko tam najlažje zaslediš.

O Ljubljancankah bi moral z ozirom na galantnost govoriti na prvem mestu, toda kavalirstvo se mora umakniti logiki. Moje čisto subjektivno mnenje, ki morda izvirja iz posebnih simpatij do Ljubljane, je, da bi v eventualni konkurenci med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano, zmagala ljubljanska lepota. Beograd ima najlepše jugoslovanske može, a tamošnja ženska lepota ni po mojem okusu. Zagrebčanka se mi zde

premasivne in le Ljubljancanka si je ohranila še dokaj naravne lepote. Mišlim, da porabi malo lepote, če najmanj šminke in drugih lepoticnih sredstev. Ljubljancanka se je vedno sočudno in čedno oblačila, le za čevlje ni imela nikoli pravega smisla. Primorski element je prinesel v Ljubljano italijanski vpliv, ker v Italiji povečajo dame gracioznosti noge svojo posebno skrb. Ljubljancanka ima danes že negovano nogo in nogavico, kar je — brez skrupoloznosti — pri ženski lepoti odločilnega pomena. Ljubljanske študentke in mladi damski svet rad poseda po tivoljskih klopih s prekrižano nogo, da pokaže svoj napredek v tem oziru mnogokrat do indiskretne višine.

Tradicionalno je sodelovanje naših narodnih dame pri narodnih prireditvah in šotorih in cvetličnih dneh. Kdo bi zamislil Ljubljancanki, če ob takih prilikah rada pokaže svojo toaleto in lepoto.

Ljubljana živi in diha svoje posebno življenje. Nad njo se dviguje in kraljuje ljubljanski grad, ki je že stoletja simbol naše prestolice, njen najlepši znak, ki je zavil v sopek zelenja.

...je naša Ljubljana, ki jo ljubimo vsi.

Beleške.

Svobodomiseltvo.

»Slov. Narod« priobčujoč histerične budalosti dr. Nitkita Zupaniča opravičuje ta svoj korak a tem, da to dela zato, ker je svobodomiseln itd. Po tej logiki je Studenec svobodomiseln zavod.

Dnevne vesti.

— Razvojne nujnosti. Se ni dolgo tega kar je g. dr. Nikola Zupanič povabil g. Antona Peska na večerjo h g. dr. Dergancu in na obed v »Unioni«, se mu laskal in povzdigoval njegove zmožnosti ter prosil, da bi se dnevnik »Jugoslavija« zavzel zanj. G. Pesek je bil previden tar je prepustil uredništvu »Jugoslavije« ali hoče sprejeti in objavljati članke g. Zupaniča ali ne. Gospodje uredniki pa so hvaležno odklonili sodelovanje g. Zupaniča in zatekli se je k »Slov. Narodu«, kjer priobčijo izbrube svoje norosti. V »Slov. Narodu« g. dr. Niko Zupanič izli svoj žol nad g. Peskom, isti dr. Niko Zupanič, ki ga je nedavno povzdigoval v deveta nebosa. Če bo šla »razvojna nujnost« g. dr. Zupaniča v tem tempu naprej bo kmalu dospela v — blaznico na Studenc. »Slov. Narod« pa čisti-tamo na izbornem najnovejšem sodelniku, srbski radikalni stranki pa na izvršnem njenem propagatorju in organizatorju v Sloveniji.

— Da se ne pozabl. »Slovenski Narod« je naročil krog svojih sodelnikov, da napiše odgovor na naš članek »Da se ne pozabl.« Naloga je bila v spričo neovržljivih trditve težka. Tri polne dni se je pisalo in na koncu še ni nič povedalo. Vsa slovenska javnost ve, da so v pretekli dobi tako stari kot mladi liberalci obtrli hrbet Hribarju. Mladini so ga celo na zaupniškem zboru JDS podili iz stranke. Koliko so se liberalci brigali za Hribarja, ko je bil med volno zaprt, sledi za iz tega, da nobeden izmed ljubljanskih advokatov ni hotel sprejeti njegovega zagovornišva. Ko je Hribar prišel po preobrtu v Ljubljano, se tudi niso izmed njegovih takozvanih prijateljev ni zmenili zanj. Pozdravljala ga je le demon-strativno mladina, ki je bila trn v peti ljubljanskim liberalcem v tisti dobi, ko je že Hribar za mladino čutil jugoslovansko. Kar se pa Kreditne banke tiče, si naj pa samo liberalci pokličejo v spomin ne malo krepke besede Hribarja, ki jih je ob priliki začel »prijateljem« v obraz za »hrilano« postopanje proti ustanovitvi Kreditne banke. Veliko boljše bi napravil »Slov. Narod«, če bi molčal. Posebno o lakajstvu!

— Današnji članek. »Proti reakciji z levo in desno« je ponatis govora poslanca Ivana Deržića v zakonodajni skupščini z dne 2. t. m.

Volitev prislednikov in namestnikov v obrtno in vsakično sodišče. Razglas mestnega magistrata z dne 4. avgusta 1921, ad št. 10.666, se glasi: »Vseled razpisal ministrstva za trgovino in industrijo, oddelke v Ljubljani z dne 1. avgusta 1921, št. 5297/21 naznanjamo v zmislu §§ 3, 6 in 20 iz ministrske naredbe z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 181, da bodo volilni imeniki za volitev prislednikov in namestnikov v obrtno in vsakično sodišče razgrnjeni vsakomur na vpogled v posvetovalnični mestnega magistrata v Ljubljani od 9. do 13. avgusta in od 16. do 18. avgusta vsakokrat od 8. do 13. ure popoldne. V tem roku je podati reklamacije zoper volilne imenike, katerih je osem: v I. skupini so vpisani veleobrati (izvezni trgovski); v II. skupini mali obrati (izvezni trgovski); v III. skupini trgovski obrati; v IV. skupini pa obrati, na katerih spore se je razširila pristojnost obrtnih sodišč v zmislu § 41 zakona z dne 16. januarja 1910 državnega zakona št. 20. V vsaki skupini so vpisani: v I. razredu: delodajalci; v II. razredu: pa delodajalci. Reklamacije se smejo nanesti na to; 1. da se ni vpoštevala lastna volilna pravica reklamantova; 2. ker so se sprejele v volilni imenik osebe, ki nimajo volilne pravice in 3. da se komu lastno podjetje z vsemi delodajalci prideli gotovi volilni skupini in 4. radi krajevine in stvarne pristojnosti obrtnega sodišča glede gotovega podjetja. V prvem slučaju morajo biti reklamacije opremljene s prilogami in listinami, potrebnimi za presojo upravičenosti reklamantove.

Radi sestave kandid. list se opozarja: 1. da more biti izvoljen le tisti moški; a) ki vanski državljan; b) ki je nad 30 let star; je vpisan v volilni imenik; b) ki je jugoslovski; c) ki je samopraven (ki ni pod skrbstvom kuratel. itd.). II. Ne more pa biti izvoljen tisti, ki valed kak, razsodbe ne bi mogel biti nastavljen pri sodišču.

— Sprejem seminaristov in Kmetijsko-gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani. S 5. oktobrom 1921. se odpre II. tečaj seminarja za vzgojo kmetijsko - gospodinskih učiteljev, ki bo trajal 11 mesecev. V ta seminar se sprejemajo štiri hudoškolske učitelje z večletno prakso, ki so kmetijski staršev in delujejo na deželi. V prvi vrsti se bodo upoštevale one prošilke, ki so se že do sedaj izkazale z delovanjem na gospodinskem polju ali ki čutijo posebno zanimanje za ta stan. Seminaristje morajo stanovati v zavodu Gospodinske šole v Marjanišču na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Za potrebno oskrbo bodo plačevali za sedaj po 800 K mesečno. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti potrdilo šolskega sveta, da se jim dovoli enoletni dopust v svrhu posejanja tega seminarja in zdravniško spričevalo, da so zdrave, naj se najkasneje do 31. avgusta 1921. vložijo pri Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

— Sprejem gojenk v Kmetijsko - gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani. S 5. oktobrom 1921. se odpre dvajseti tečaj Gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, t. j. sploh za vse 500 K. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj obleko in perilo. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavestati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, z navedbo, kakšnega stanu so starši in kakšen je njih sedajni glavni poklop, naj se po-

Da napravi diagnozo

sino poslali članek »Razvojne nujnosti«, ki ga je napisal velik Neve-sekaj dr. Niko Zupanič v včerajšnjem »Slov. Narodu« dr. Alfredu Serkotu, specialistu za norce, Ukrep se mora brezdvomno glasiti: »Brž se Studenec, kajti tako zahteva razvojna nujnost.

šljejo vsaj do 15. avgusta 1921. Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

— Dijaški dom v Ptuj. potrebuje za prihodnje šolsko leto tri prefekte. Plača mesečno K 1000 in polna oskrba. Zahteva se srednješkolska maturata in splošna sposobnost za vzgojno službo. Prošnje s izpolnjenim Curriculum vitae do 15. avgusta 1921 na kuratorij dijaškega doma v Ptuj. Nadalje se razpiše na istem zavodu mesto oskrbnice. Prošnje je vložiti do 15. avgusta 1921.

— Zdravstveni odsek razpisuje mesto asistenta na internem oddelku splošne bolnice v Mariboru. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— Ukredna je bila 12. junija v stanovanju gosp. Kancelarja v Litli žepna ura z napisom: Luigi Bregant, Gorizia. Pošte-nemu najditelju je zagotovljena visoka nagrada.

— V Samoboru je umrl dne 4. t. m. mladinski pesnik in pisatelj Josip Milaković rojen v Bosni. Služboval je dolgo časa na učiteljski v Sarajevu in izdal mnogo pesmi in veliko antologijo hrvatske lirike pod naslovom »Naša pjesma«. Malo pred smrtjo je praznoval 60letnico svojega rojstva.

— Ustreljen orožnik. Iz Bohinja nam kratko poročajo, da je ustrelil italijanski finančni paznik Benetti Sano našega orožnika Benetti se baje skrivaj v gozdih na našem ozemlju.

— Okradena železniška pošiljatev. Bančnemu uradniku Leonu Košan je bilo ukradeno od železniške pošiljatev iz Cer-novice v Maribor: 2 veliki preprogi prist-nega romunskega izvora vredni 90.000 K, več perila, zaves, brisačk in raznih okraskov in skupni vrednosti najmanj 12.000 K. Tatvina še ni polaslena.

— Pazite na otroke. V Naklem so za-žgali otroci v petek popoldne pristavo po-sestnika Zguba. Dasi je bila domača požar-na bramba takoj na mestu je bilo nemogo-če ogenj ugasiti. Prišli so tudi gasilci iz Kranja, Kokrca, Dupljan in Trzica. Posre-čilo se jim je, da so ogenj omejili na pri-stavo in rešili okolico.

— Most čez hladnikov potok. Čez po-tok ob cesti Podkorenem je napravilo 6 po-sestnikov, ki imajo svoja zemljišča onkraj potoka lesen most. Ta most obstoji že več kot 20 let. Zaradi velikih povodnj po zimi so ta most posestniki vsako leto delno od-stranili, spomladi ko so ga rabili, pa zopet popravili. To je bilo že od nekdaj v navadi in nikdo ni delal nikdar tem ljudem težko ali ovir. Letos pa je prišel na Koroško Belo nov cestni nadzornik. Našel je ljudi, ko so ravno zopet pripravljali most. Bila sta navzoča dva posestnika in tema je nad-zornik povedal, da morajo imeti po zakonu za napravo mostu posebno dovoljenje od gradbenega odseka v Kranju. Med tem pa je tretji posestnik, ki o tem nastopu n ni-česar vedel, most dovršil. Cestni nadzornik, ki je bil uverjen, da se mu hoče nasproto-vati, si je izposloval od politične oblasti na-log, da most podere. Pri podiranju mosta pa je prišel današnji oboževalec posestnik Arhi. Ko je videl, da se podira most, je pre-cej robato gorenjsko nahrulil cestne organe. Mož prizna dejanje, navaja pa, da je bil razburjen, ker se mu godi škoda in ker se mu tekom tolikih let to ni pripetilo. Obso-je bil po § 104 na 20 Din. denarne kazni ali 4 dni zapore.

— Sum lesne tatvine. Včeraj se je vr-šila pred. sod. obravnava proti Marti-nu Umeku, posestniku in lesnemu trgovcu na Vrhniki. Umek je bil obtožen, da je vzel na začasnem lesnem skladišču v kamolotu ob Močilniku 15 tujih klad in jih dal izvoziti na svojo žago. Klado so deli časa iskali. Razglasilo so tudi javno, da so jih odpravili Umekovi vozniki. Umek prizna, da so klade res odpravili njegovi vozniki, toda bila je to pomota, katere on ni niti opazil. Neka važna priča izpove, da so preje vozili na oni prostor ljudje popo-lnoma na svojo roko svoj les, ker so bili uverjeni, da je to občinski svet. Umek se je izkazal z uradnim potrdilom, da je vzel ta prostor v najem in tega ljudje modra res niso vedeli in kljub temu odkladali svoj les, katerega je potem dal Umek, ne da bi bil pričujoč, v dobri veri da leži tam samo njegov les, odpravili. Sodišče se je uverilo, da ta pomota ni izključena in je Martina Umeka oprostilo.

— Pretep na svatbi. Dne 8. junija je napadel Miha Pušavec s svojimi tovarišema Stempfarjem in Kosomom na neki svatbi v Trbovljah pri Smedniku Alojziju Jenkotu in ga težko oklal. Pušavec se zagovarja, da je imel lezo na Jenkoto, ker ga je Jenko v družbi meseca februarja tudi nabil, in pri tem ni bil nobeden kaznovan. Dalje trdi Pušavec, da je bil precej pijan in razgret. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

— Spoštujte žolo. Branjevka Marja Sušnik na Javorniku je vdrila nekoč v šolo med poukom in zahtevala v precej ostrem tonu, da naj izpusti učitelja Maričeva nje-no hčerko domov. Pri tem se je tudi izra-zila, da se njena hčerka itak ničesar ne nauči. Tudi se je izjavila napram pričam, da dale učitelja bogatim otrokom dobre, revnim pa slabe reče. Obtoženica danes ce-lo dejanje skesano prizna, prosi za odpu-ščenje in utemeljuje svoje silno razburje-nje s skrajno žalostnimi družinskimi raze-mami. Obsojena je bila na 20 dinarjev de- narne kazni, v slučaju da ne plača pa na 4 dni zapore.

— Javno nasilje in telesna poškodba. Dne 28. novembra je vdril Rafael Lindič z dvema tovarišema v hišo posestnika Kaste-lica na Dolgem brdu. Bili so vsi oboževani, razgrajali so po hiši in napadli Kaste-lica. Poškodovali so ga na več mestih lahko, obenem pa so mu tudi zlomili roko. — Čia Lindičeva tovariša — nobeden namreč no-če priznati težke poškodbe na roki — sta bila že obsojena na 4 mesece težke ječe, Lindič pa je dobil svoj del, kakor njegova tovariša.

— Žrtve kopanja. V Krki pri Novem mestu je utonil 26letni delavec Ivan Spiler iz Murske Sobote. Skočil je vroč v vodo. prijel ga je krč in fant je utonil. — V Te-menici pri Trebnem je utonila 42 letna Frančiška Jakič. Tudi nje je prijel krč. Dne

23. julija so se kopali mati Červanova, 9letni sin in dve sestri iz Strelec v Krki. Med kopanjem je fant zašel predaleč v va-lovje, odnesla ga je voda. Mati je klicala na pomoč nekega moškega, ki je skočil po dečka, toda privlekel je že mrtvega iz vode.

Ljubljana.

— Olga Kalnova, učenka profesorja Bergmana-Monte na Dunaju, je ankažirana na kr. operi v Ljubljani, kot dramatična pevka. Gostovala je na čeških koncertih na Dunaju in Moravski Ostravi z velikim uspehom. Pozdravljamo mlado in odlično umetnico v svoji sredi, želeč ji prav uspešno umetniško udejstvovanje na našem odru.

— Zdravniška praksa. Dr. Leo Trauner je pričel zopet ordinirati vsaki dan od 8. do 9. popoldne in od 3. do 5. popoldne v Šiški, Celovška cesta 28.

— Predenica. Mestni magistrat Ljubljanski opozarja na razglas o zatiranju pre-denice, ki je nabit po mestu.

— Cena mleka. Mestni magistrat ob-vešča, da je cena mleku tudi nadalje še šest kron liter in da se bo proti vsakemu pre-stopku te cene najstrožje postopalo.

— Aretacije. Ljubljanska policija je aretirala nekega Antona Adamiča, ko je pro-dajal po mestu veliko vozno plošto. Adamič je brezposelni čevljarški pomočnik ter iz-gnan iz mesta. Kje je ukradel Adamič plošto še niso dognali. — Dalje so aretirali zaradi postopanja Bojana Tome iz Kosma na Hr-vatskem.

— Vasovanje. Pod okno delketa M. K. na Viču je prišel vasovalec. Med ljubavnim kramljanjem priletela dva, ki bi bila tudi rada malo povasovala in naženeta vasovalec. Ta je pobegnil in se vrnil v gostilno. Medtem pa se je oglasil gospodar in zahteval mir pod oknom. Nastalo je prekanje in eden vsiljivih fantov je kot odgovor razbil okno. Pri obravnavi noče nobeden priznati dejanja in tudi nobeden nikogar ne izda. Sodišče je moralo razglasiti oprostilo razsodbo.

— Poroka. Danes se poroči na Brezjah pevec »Ljubljanskega Zvona« g. Ivan Vrtič, z ustanovo članico imenovanega društva gđ. Paniko Bernikovo. Naj mu bo zakonski lajem sladko bremel Bilo srečno!

Maribor.

Prva redna seja obč. sveta v Mariboru se bo vršila v ponedeljek 8. t. m. ob 6. uri zvečer. Na dnevni red pride volitev odse-kov in razna nujna dela v gledališču.

Semenj v Mariboru. Na včerajšnji svinski semenj so pripeljali 63 komadov in so bili vsi prodani. Cene so bile sledeče: plemenske svinje 26—28 kg, manjši prašiči 800—1100 K, 6—8 tednov stari pušci 350 do 400 K.

Tečaj za obrtno stenografijo se prične dne 8. avgusta v Razlagovi ulici 15.

Vozna pošta med Mariborom in Sv. Lenartom. Do uredbe rednega avtomobil-skega prometa med Mariborom in Gornjo Radgono se je uvedla začasno vozna pošta med Mariborom in Sv. Lenartom, ki bo obratovala trikrat na teden, in sicer v po-nedeljek, sredo in soboto. Odhod iz Mari-bora ob šestih zjutraj, prihod v S. Lenart ob 8.40. Povratek iz Sv. Lenarta ob 13. prihod v Maribor ob 15.40.

Nogometna tekma med S. K. Celje in S. K. Maribor se vrši v nedeljo popoldne. Toča precej gosta in debela je padala dne 4. t. m. na južnem Pohorju in napravila po polju veliko škodo.

Dve prefriganki. Pred kratkim je neki gospod v neki mariborski banki kupil švi-carski bankovec za 100 frankov. Dal je zanj 2950 kron. Ta bankovec si je pa na nedostopen način prilastila gđ. I. iz Za-greba in ga dala svoji prijateljici S., naj ga zamenja. S. si pa ni upala sama v banko, ter je za to naprosila nekega urarja. Urar je šel bankovec zamenjat v banko in dobil zanj 2200 K. Takrat je frank notiral 2700 K. Ko je urar izročil denar S. mu je ta dala za trud 200 K, sama si je pridržala 800 K, tako da je izročila gđ. J. samo še 1200 K. Go-spod je slednjič zapazil, da mu je bankovec zmanjkal in tako je cela stvar prišla na dan. Obe gospodični so poslali na okrožno sodišče. Vrši se pa sedaj tudi preiskava proti banki, ki je bankovec tako »slajno« plačala.

Celje.

Zdravstveno stanje v Celju je bilo te-kom zadnjega meseca v Celju izbornu. Iz-važno malo smrtnih slučajev je živ dokaz, da je Celje eno najzdravejših mest Jugoslavije.

V ubožni svet Celjski sta izvoljena od narodnosocialne stranke tov. Pavlinič in Dolfe Bervar.

— Minister dr. Kukevec se je vrnil v Celje dne 5. avgusta na počitnice.

Mednarodna nogometna tekma med dunajskim športnim klubom »Rapid« in celjskim »Atletiki« se vrši danes v nedeljo zvečer na igralnem prostoru pri »Skalni kleti«.

Policija namerava preseliti iz pro-storov v mestni hiši v Razlagovi ulici v poslopje stare gimnazije. Izkazalo se je namreč, da so v gimnaziji dovolj dobri pro-stori za policijske urade, kakor pa hiša, ki je namenjena stanovanjem. V stari gimna-ziji stanujejo stranke v velikih stanovanjih neprimernih sobah, kjer se kuha, stanuje, spi itd. Policija pa zaseda za svoje urade nepotrebno preveč sob v omenjeni hiši.

Upamo, da se to izvede v najkrajšem času in da ne bo ostalo samo pri sklepu, ki je bil sklenjen v obč. svetu.

Fotograf — nemur. V Celju za tar-no cerkev je nastanjen fotograf P. Ta človek je svoj čas strašno sovražil vse, kar je bilo slovenskega in tudi danes še ni menda boljše. Lazi okrog po deželi pri kmeth in klopoče, kakor nam poročajo, svojo šva-bščino. Bogat je ta mojster že dovoli, pa vseeno slika ljudi po deželi ter iz sovra-žnja proti slovenskim podjetjem iste stroke, uganja umazano konkurenco. Obenem pa obrekuje okrog slovenske fotografije. Ze-leli bi prizadeti od njega, da se poboljša, drugače bomo proti njemu napeli drugačne strune.

V Mestnih gozdovih na Pečovniku se je pojavil lubadar. Gozdni odsek cel. sveta bo v prisotnosti strokovnjakov pregledal gozd, da se ukrene potrebno, da se črv ne razširi še bolj.

Prekupčevalcem, ki prodajajo svoje blago na stojnicah na trgu, je odslej prepo-vedano kupovati od kmetov blago pred 10. uro popoldne, ker so s tem po nepotrebnem dražili živila.

Novo tvorniško podjetje v Celju. Gg. Belič in Branko Jošt, lesna trgovca ter Cerlini, poslovođa, so ustanovili tvornico za izdelovanje kravat ter drugih modnih predmetov. Tvornica se imenuje »Prvane«. Osnovna glavna snaga 500.000 K.

»Zlatarka«. Tvornico Fr. Pacchiaffo v Celju je kupila Industrijska družba »Zlatar-ka«, ki se je ustanovila 14. julija v Zagre-bu s kapitalom 6.000.000 K. Družbo je osno-val bančni konzorcij med katerim je tudi Ljublj. Kred. banka. Poleg celjske tovarne zlatin je kupila družba še dve drugi veliki tvornici zlatin.

Sokolstvo.

Velika sokolska veselica — manifestacija se bo vršila danes 7. t. m. na Vrhniki pri kateri sodeluje polnoštevilna godba drav-ske divizije. Na sporedu so med drugim telovadni plesi. Zveza z Ljubljano zelo ugodna.

»Sokol« v Brezjah priredi v nedeljo, dne 14. avgusta t. l. na vrtu »Narodnega do-ma« javno telovadbo naraščaja. Članice in članstva. Začetek ob 16. uri popoldne. Po javni telovadbi ljudska veselica na vrtu in v ostalih prostorih »Narodnega doma«. So-deluje sokolska fanfara samoborska. Pri-prave za prireditve so v polnem teku in obetajo tako v telovadno-vzgojnem kakor tudi v ljudsko-zabavnem oziru prijetna iz-nenadenja.

Poslano.*

V »Slov. Narodu« od 31. julija t. l. je priobčil kavarar g. Krapež »Poslano«, v katerem se skuša deklarirati za reveža in preganjanca. Kar se tiče preganjanja iz na-rodnostnih ozirov, nam je vsem jasno, da preganjanje njegove osebe še daleko ni bilo tako hudo, oziroma ni bilo daleka enako-vredno preganjanju, ki ga je pretrpel dose-danji najemnik kavarnе »Zvezda«, g. Ivan-čič v Gorici s strani Italijanov. V tem oziru so njegovi očitki popolnoma brez podlage. Kar je storil g. Krapež za narodna društva, je bila njegova prokleta dolžnost in vprašati je treba samo naše goriske rojake, v koliki meri so izpolnjevali svojo dolžnost namram res narodnim društvom v onih obmejnih krajih, kjer je bilo delovanje mnogo težje, kakor pa v Ljubljani. Priznamo g. Krapežu, da je deloval za narod, a hvaliti bi se s svojimi zaslugami v tem oziru ne bi smel.

G. Krapež trdi, da je »Narodna ka-varna« sprva uspevala, vprašamo pa, kaj je bil vzrok, da je jela pešati? Navedeni vzrok o preselitvi uradov nikakor ne drži, saj so druge kavarne ostale vsaj na oni višini, kakor so bile do tedaj in se spomi-njamo, da je bil g. Krapež sprva mnogo bolj podvzetan, kakor kasneje. Kje leži v tem pravi vzrok ne bomo preiskavali.

Predlimo k stvaril v Krapeževem »Poslanem« trdi ta, da so Nemci dali go-spodu Ivančiču kavarno raje, kakor pa njemu, ker so ga poznali »baje« kot narod-njaka. V tej njegovi trditvi leži dober del zlobnosti, ker kdor pozna g. Ivančiča dobro ve, da ni bil nikdar nenaroden.

Gospod Ivančič je dobil l. 1919 ka-varno »Zvezda« v zakup z zagotovilom, da ima on predpravo za nadaljni zakup po poteku zakupne pogodbe. Doba je potekla, g. Ivančič je med tem kavarno popravil in takratni državni upravitelj g. Bitenc je sam priznal upravičenost zahtev g. Ivančiča po podaljšanju pogodbe. Tu pa so začele mahi-nacije g. Krapeža in g. Kavčiča. Pričela sta tekat od Poncija do Pilata in rezultat je bil ta, da so g. Bitenca dobili na svojo stran. Od tu dalje je bila stvar g. Ivančiča v naprej zgubljena. Razpis kavarn je bila samo še formaliteta, dejstvo pa je, da je bilo že v naprej določeno, da dobi kavarno »Zvezda« g. Krapež in nihče drugi. Pravda, ki se je pričela med g. Ivančičem in g. Bitencem je slonela na dejstvu, da je imel faktično go-spod Ivančič predpravo na nakup in cela pravda na sebi le luričična flinta.

Da je vzel g. Ivančič v družbo brata Sedeja, je akt pravčnosti, katerega gospod Krapež, čeprav varuh in popolnoč oben nikdar ni hotel in maral priznati. — Zanimivo za javnost je nadalje dejstvo, da se je tako s strani državnega upravitelja g. Bitenca, ka-kor tudi s strani raznih vladnih funkcionar-jev opetovano zagotavljalo, tako bratovi Sedejem, kakor g. Ivančiču, da so njihove pravice zaščitene na vse strani in da dobita brata Sedej, kakor tudi g. Ivančič »Narodno kavarno«. Vse to so bile zgolj fraze in pri vseh takolimenovanih »pogajanjih« (ki jih niti bilo ni) se je pokazalo, da g. Krapežu ne gre za »osiguranje eksistence« svojim stanovskim tovarišem (oziroma še več!) marveč, da ga vodi pri tem samo ena misel, dobiti v roke kavarno »Zvezda« za vsako ceno.

Na vsak način — pa če g. Krapež še tako zavija dejstva in se stavlja v luč kot mučenik — je eno jasno kot beli dan, da se je cela umazana afera kavarnе »Zvezda« izčimila zgolj h želje g. Krapeža in gotovih njegovih pristajev, da hoče kraljevati v »Kazinu«. Da ima pri tem tudi ravnatelj banke »Slavije« g. Bole kot novi predsednik »Kasinoverelne« svoje zasluge s tem, da je podpisal eksekucijsko povelje, je jasno.

Vprašamo javnost: ali je tako posto-panje pravilno? Ali je pravilno, da se vrže na cesto goriskega begunca in naša domača rojaka na korist enega samega podjetnika, ki si je tekom let sigurno bolj opomogel ka-kor pa vsi trije — g. Ivančič, ki je med vojno v Gorici in Prvačini dvakrat zgubil premo-ženje in brata Sedej, ki sta med vojno služila pri vojakih in je bil eden njih celo vjet?

Mirne duše prepustimo sodbo javnosti, povemo pa že naprej, da je tudi za nas ta res umazana afera končana in da nam ni na tem, da bi iz te afe napravili reklamo.

V Ljubljani, dne 7. avgusta 1921.

Tosip Ivančič in brata Sedej.

Poslano.*

Podpisani prosim trdko Peter Majdič v Kranju, da mi odgovori na moj dopis z dne 17. julija t. l.

Maribor, 5. avgusta 1921.

Franc Petič.

* Za »Poslano« odgovarja uredništvo le v toliko, kolikor to določa zakon.

Proda se:

ENONADSTROPNA HIŠA

z malim vrtom, pripravna za vsako obrt, se ugodno proda. Kupcu stanovanje na razpolago. Glavna vrtna ulica 67 pri Ljubljani. 1616

1 BOLNIŠKI STOL

na treh kolesih, 1 komplet strednih, sred-nje velikosti s ploščami, 1 pleteno stojalo za puške, 1 stojalo za sezuvanje čevljev, 1 mi-zica za pisalni stroj. — Ogleda se Tržaška cesta št. 13. 1602

DVE HIŠI Z VRTOM

v Zagorju ob Savi št. 16 in 59, sredi trga pri cesti, za vsako trgovino in obrt pri-pravni. Roza Rovar, Kočevje. 1618

12 ŽAG ZA POLNOJARMNIK

oddam po nizki cenli. I. Stanovič, ključavni-čar, Selenburgova ulica št. 6. 1599

ŠOLSKE TABLICE

in kamenčke (grifline), šolske zvezke ter druge šolske potrebščine na debelo in drobno najceneje pri L. Pevalak, Ljubljana, Zidovska ulica. 1579

VELIKA ZALOGA:

dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli. F. Batelj, Ljublja-na, Stari trg 28. Sprejmo se v polno popravo, za emajliranje s ognjem in ponikanje: dvoko-leso, otroški vozički, šivalni in razni stroji in deli. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4. 1288

HIŠA Z GOSTILNO IN TRGOVINO

k temu pripada 1 gosp. poslopja, 1 kozolec in 7 oraloj zemlje. — Naslov v podružnici »Jugoslavije« v Celju. 1619

RAZLIČNE ANTIKVITETE

med temi tudi 300 let stare knjige. Celje, Miklošičeva ul. 5. 1636

POHIŠTVO

Popolnoma novo kompletu za spalno sobo iz trdega lesa za 16.000 K. Vernik, Velika Nedelja. 1635

Proti reakciji od leve in desne.

Gospodje narodni poslanci! Narodna Skupščina naše države se je sestala k izvenrednemu sešnanju, da tukaj dokonča prvi del tragedije, v kateri živi naš jugoslovanski narod po ujedinenju. O tem se je že govorilo med debato o ustavi. Danes pa se brani del narodnih poslancev in apelira na pravice narodnih poslancev; drugi del poslancev pa je na stališču, da tisti poslanci, ki so se postavili s svojo stranko na popolnoma nasilno stališče, proglasi diktaturo proletariata in se za to diktaturo borili z vsemi legalnimi in illegalnimi sredstvi, nimajo pravice apelirati na ono pravo, katerega sami ne priznavajo. Je usoda nad narodi in marsikateri narod je ta usoda upropastila. Mi vidimo, da se naš bratski ruski narod bori pod diktaturo proletariata še mnogo hujše za svoje človeške pravice, nego se bori jugoslovanski proletarijat pod diktaturo buržoazije. In če v Rusiji apelirajo zastopniki kapitalizma na pravico in poštenje, jim zastopniki proletariata odgovarjajo, da te pravice in tega poštenja niso zaslužili. Pri nas se pa zastopniki proletariata pritožujejo, če se poslužuje buržoazna gospoda istih metod in odreda pravico onim ljudem, ki hočejo mesto diktature kapitalizma diktaturo proletariata. V Rusiji in pri nas sta trčila skupaj dva ekstremna pola. V Rusiji je podlegel en pol, pri nas je pa v tej borbi podlegel drugi pol. (Ugovori na levičarje.)

To je vaše prepričanje, ki pa ni dokazano; dokazano je samo to, da niso znali niti voditelji jugoslovanske buržoazije niti voditelji skrajne levice proletariata, kako bi delali po pravičarstvu. Priznavam, da je bilo veliko nadarjenih in rodoljubnih ljudi med takozvanim meščanskim blokom, ki so delali pošteno. Priznavam tudi, da je mnogo naših jugoslovanskih delavcev vstopilo iz idealizma med komuniste. Toda mnogo naših delavcev pa je bilo od tujih agentov zapeljanih in prisiljenih k vstopu v komunistične vrste z najhujšim terorizmom. Z brahijalno silo so se etali iz tovarnen delavcev, ki niso prisegli na ideje onih, ki so prišli k njim kot propagatorji diktature proletariata.

Krivic in nepoštenosti so se godile z desne in na levi. Danes se konča tragedija s popolnim porazom skrajne levice. Žalibog bo pri tem tepeno tudi ono jugoslovansko ljudstvo, ki ni imelo toliko predizobrazbe, da bi bilo o pravem času spoznalo, zakaj je demokratsko - radikalni blok in zakaj so vse dosedanje vlade v vseh pokrajinah podirale tuje elemente iz Madžarske in Nemške Avstrije, ki so zapeljali naše delavce; jugoslovansko ljudstvo ni videlo, zakaj je ta blok 1. 1919. proglasil komunistično stranko kot napredno stranko, s katero je treba koalirati in zakaj je ta blok naprej kazil obstoječe zakone ter podpiral tuje elemente, ki so prihajali k nam ne kot idealni zastopniki komunizma, ampak kot plačani agenti Nemcev in Madžarov, da upropastijo svobodo Jugoslovancov. (Poslanci iz centra odhajajo iz dvorane.)

Gospodje narodni poslanci! Kakor vidim, se gotovi gospodje bojijo resnice; pa nič ne škodi. Ko smo mi opozarjali na eni strani navzgor, da se s takim vladanjem in s takim postopanjem ne bodo uredile razmere v naši državi in ko smo na drugi strani šli med našo jugoslovansko delavstvo in mu rekli, da smo se po sto- in stoletnemu robstvu osvobodili izpod tujeja jarma in da je sedaj dolžnost delavstva, da to novo državo in naše ujedinenje prizna in da se mora poštenim putem boriti za svojo pravico in soustanoviteljstvo to državo, so nas proglasili od zgoraj za protidržavne elemente in za sovražnike države, od spodaj pa za sovražnike jugoslovanskega proletariata. Borili smo se morali na dveh frontah, navzgor in navzdol. Če se je direktno proglasilo, da je narodnost nekaj nemogočega, ampak da je internacionalna, materializem in marksizem ona vodilna ideja, ki bo izenačila vse razlike med narodi so bili to tuji agenti, so bile tuje ideje, ki so vrgle med nenuko jugoslovansko delavsko ljudstvo, se je zgodilo v edino svrhu, da so posamezni elementi prišli na krmilo.

Pri tem boju je bilo tipično, da se takrat, ko so počile puške na Zaloški cesti v Ljubljani, komunistični voditelji niso odzvali svoji poštenosti dolžnosti, da bi bili šli kot prvi v boj za svoje ideje, ampak so ostali zadržani, se poskrili in rekli: nismo krivi, da je tekla kri nedolžnih slovenskih delavcev. (Ugovori pri komunistih.)

To je gola resnica: niti taktika niti načela komunizma niso bila poštena, radi tega je žalibog danes jugoslovansko delavsko ljudstvo bolj pritisnjeno ob zid od jugoslovanske buržoazije, nego je bilo poprej od tuje buržoazije. Krivda pade pred vsem na one, ki so jugoslovanskemu delavcu in jugoslovanskemu malemu kmetu dopovedovali, da je sedaj čas, da prevzame vso oblast v svoje roke in ga tako zapeljal na stranpota. Če se pa kdo ni hotel ukloniti, so prišli s terorjem in so grozili z revolverjem. (Ugovori pri komunistih.) Če povem resnico, vem, da to boli na levo in na desno.

Meščanske stranke so se posluževale vseh mogočih metod, samo da zrušijo organiziran odpor jugoslovanskega proletariata. Na voditeljih jugoslovanskega proletariata je bilo, da to orožje vzamejo meščanskim strankam, da se ne dajo zavesti na stranpota in da na ta način pomagajo, da se naše jugoslovansko delavstvo res enkrat osamosvoji. Toda kaj vidimo? Ko so uvažali zastopniki meščanskih strank v nove tovarne Jugoslavije nemške predelavce, je naš jugoslovanski delavec ostal še vedno samo pri krampu in lopati. Ko buržoazijska gospoda ni imela niti pare, da bi bila vzpostavila po naših krajih nujno potrebne obrtne - nadaljevalne šole, takrat so zastopniki proletariata stali ob strani in rekli: prav, da je tako; poprej bo nihovega gospodarstva konec.

Zgodilo pa se je obratno. Meščanske stranke so imele večjo moč v svojih rokah in so radi te svoje večje moči porazile prvi naskok jugoslovanskega delavstva ter vrgle jugoslovansko ljudstvo v razvoj desetletja nazaj.

Krivda meščanskih strank se bo maščevala, nasilje se bo zrušilo. Kajti kakor imamo nasilje od spodaj, imamo nasilje tudi od zgoraj. To, kar so dosedanje vlade delale v naši državi, je bil komunizem od zgoraj. Naj navedem samo nekaj primerov: Gospodje ministri vseh strank in vlad so zastopali stališče, da morajo zakone spoštovati vsi državljani. A ministri sami pa obstoječih zakonov niso spoštovali; ministri sami so, če je bilo stališče stranke le malo opasno, pogazili vse zakone in postavili sebe in svojo stranko in državo kratkoma izven zakona.

Gospodje narodni poslanci! Ko smo mi zahtevali, da naj vlada nastopi proti tujcem, ki so se vsečili v gospodarskega razpada in vseh težkoč v naši državi, smo našli popolnoma gluha ušesa pri vladajoči gospodi. In danes, v tretjem letu po preyatru, plačujemo moko v naši agrarni državi po 19 K! Jugoslovanski delavci je bolj zatiran in živi slabše pri nas, nego v Avstriji. Res je, da dobiva delavci v Nemški Avstriji nekaj živila na nakaznice po nižji ceni. Toda poleg tega dobiva tudi iz Amerike moko po 14 jugoslovanskih kron, medtem ko stane naša jugoslovanska moka pri nas doma 19 K.

To je anarhija od zgoraj. Za to imamo nebroj primerov. Naj jih navedem samo nekoliko: Imamo trboveljsko premogokopno družbo, eno največjih podjetij v državi. Tej družbi se je dovolilo povisjanje cen premoga, kadarkoli je družba hotela. Zadnje povisjanje, ki se je izvedlo lanskega leta, je vzdiglo jako mnogo prahu. Zato se je na zapoved vlade sestavila oficijelna komisija. Ta oficijelna komisija je tri tedne, preiskovala, če so tako visoke cene premoga res upravičene. Komisija je prišla po več nego 14dnevni preiskavi do zaključka, da so cene, ki so bile lanske leto družbi dovoljene, previsoke in da se morajo znižati. Imam prepis tega poročila, ki je podpisano od zastopnikov ministrstva za socialno politiko, ministrstva zaobračaja, ministrstva za šume in rube ter lokalnih predstavnikov in zastopnikov industrijskih tvrd. To poročilo je bilo vladni predloženo v februarju. V aprilu pa je ministrstvo za šume in rube - ne vem, na čigav pritisk - poslalo novo komisijo, ki je tekotim prebrala in cel elaborat prejšnje komisije prevrgla, ne da bi bila vprašala lokalne faktorje. Imam prepis nove uredbe, datirane

z dne 1. julija 1921, s katero se je dovolilo premogokopni družbi povisjanje cen premoga.

In če greste danes v Trbovlje in pogledate, kako ta družba skrbi za jugoslovansko delavstvo, katero je pustilo vse svoje moči v delu za to družbo, boste videli, gospodje poslanci, čudeže. Imamo slučaje, da so delavci s 30 službenimi leti na cesti, da imajo 11-12 kron mesečne pokojnine, oziroma miloščine; toda nimamo zakona, nimamo vlade, ki bi prisilila Trboveljsko družbo, da to socialno vraščanje jugoslovanskih delavcev enkrat pravično reši, imamo pa vlado, katere da milijone vsakemu tujemu podjetju na razpolago, samo da se obdrži na krmilu, tako da družba lahko eksploatira naše jugoslovansko delavstvo. To je komunizem od zgoraj in ta je hujši nego komunizem od spodaj.

Naj Vam navedem drug slučaj! Ministri so rekli, da vlada strogo po zakonih in da mora vsakdo zakone spoštovati. Lanska stavka na železnicih, katero je politično vodstvo komunistične stranke v Beogradu kratko malo diktiralo, ne da bi bilo vprašalo železničarje, je propadla.

Ministrski svet je sklenil, da se postopa strogo po obstoječih zakonih in da se vse slučaje sabotaže in ne vem kaj še vse tira pred sodišče in obsodi. Danes imamo mesec avgust 1921. Preteklo je torej 15 mesecev po navedenih dogodkih. Jaz Vam povem samo en primer, kako se je v tem postopalo. V Mariboru vodi preiskavo vojaško sodišče že 51 mesecev. Zaposlenih je toliko in toliko pisarniških pomožnih moči, popisale so se cele strani papirja, toda do danes to sodišče še ni našlo ne krivca, niti se ni spomnilo svoje dolžnosti, da bi ex offio predlagalo ustavitve preiskave, ki se vleče v nedoglednost. Tujerodno ljudstvo vsled tega reče, da v Jugoslaviji ni pravice in da se zakoni od vladajočih faktorjev ne spoštujejo.

Poudarjam sem, da se danes tukaj zavrstje tragedija. Mi smo prišli tako daleč, da vladajoče stranke proglasio vsakega, ki ni njihov pristav in ki se ne strinja z njihovim vladom za protidržaven element in sicer delajo to one stranke, katerim se lahko dokazuje, da so se predvčerajšnjem podpirale vse prevratne elemente in ki so danes, če pride kak milijonar iz Madžarske, takoj pripravljene, napraviti iz njim kak arangement, če vidijo, da bi se dalo pri tem kaj zaslužiti. Pri tem se hočemo ozreti na naše oči slovenske razmere. Pri nas imamo stranke, ki smatrajo vsakega, ki bi se drznil drugače misliti, nego one pikejo v svojem časopisu, za protidržaven element in ki so prišle po dveh letih vlade tako daleč, da se poslužujejo po svojih listih celo denunciacij. Abstrahiram od vsega tega in rečem samo eno: tudi denunciacije ne bodo pomagale. Kmalu bo konec temu gospodarstvu. Slovenski del jugoslovanskega naroda pa si bo dobro zapomnil, koza je imel prva leta svoje svobode na krmilu.

Gospod predgovornik, zastopnik komunistične stranke je utemeljeval neopravičenost predloga, ki ga je postavil imunitetni odbor, da naj se namreč predajo sodišču vsi komunistični poslanci, ker so zapleteni v atentat. Utemeljeval je to ne strogo po zakonu, pač pa po izkušnjah, ki jih ima kot dolgoletni državljani oziroma kot sin jugoslovanskega naroda, ki ga predstavlja ta skupščina. Ne morem misliti, da bi se tukajšnji centum spoznal tako daleč, da bi izkoristil novi zaščitni zakon in tudi popolnoma nedolžne ljudi tiral pred sodišče oziroma jih dal obsoditi. Na drugi strani pa tudi ne morem priznati pravilnosti onim protidržavcem, ki jih je gospod predgovornik poudarjal. Stranka, kot taka je imela in ima še svoj program, ki zanika obstoj družabnih red in hoče doseči preobrat z nasiljem. Jaz sem že enkrat rekel, da je stonilo v to stranko jako veliko poštenih in idealnih jugoslovanskih ljudi, ki so bili prepričani, da se da samo potom revolucije odopniti celokupnemu jugoslovanskemu delavstvu od strani meščanskih kapitalističnih strank. Prepričan sem torej, da je stonilo jako veliko idealnih ljudi v to stranko. Ne razumem pa enega, zakaj ti ljudje niso pravočasno preustroili taktike svoje stranke. Če so res idealni in poštene, potem bi oni morali sami zahtevati, da se vsi osumljeni predajo sodišču, da se tako lahko izkaže, kdo je kriv in kdo ne. To bi bilo najlepše zadoščenje

vsem onim poštenim voditeljem in pristajšem komunistične stranke, ki so stopili v to stranko iz idealizma, da pomagajo pri konsolidaciji razmer v naši državi, in najboljše zadoščenje napram nasilju od strani meščanske bloka.

To je moje mišljenje, ki Vam ga povem, gospodje s skrajne levice. Isto odkrito, kakor sem Vam ga povedal pred leti, ko ste propagirali po Sloveniji in celni naši državi svoje prevratne ideje in zapeljali naše delavstvo z nezgodljivimi obljubami. To je greh nad jugoslovanskim delavskim ljudstvom. To jugoslovansko ljudstvo bo radi tega gospodarsko in socialno močno trpelo, ker ste ga s frazami vrgli na stranpota.

Prav tako sem tudi prepričan, da Predsednik dr. Ivan Ribar, Gospodine poslanci, slobodan sam Vas upozoriti, da vreme Vašega govora istice. Poslanec Ivan Deržić: Prav tako sem tudi prepričan, da se bo meščanski blok dobro premislil, preden bo skušal izrabljati novi zakon za absolutizem in reakcionarstvo in moram ob tej priliki z vsem povdankom svariti pred tako blodnjo. Veliko se je krešilo. Meščanske stranke so se izgovarjale, da se mora gresiti, ker zakoni kolidirajo in ker nimamo ustave. Sedaj je ustava tu in jugoslovansko ljudstvo pričakuje, da bo jugoslovanska vlada spoštovala zakone, da bo predvsem zahtevala, da ministri spoštujejo zakone, vladajo po zakonih in ne proti zakonom. Ako se bo to zgodilo, potem sem prepričan, da Jugoslavija, oziroma jugoslovansko ljudstvo ne bo prišlo več v položaj, da bi se moralo boriti proti delavstvu, ki bi hotelo nasilnim putem razrušiti to, kar se je izvršilo z ujedinenjem trojnega naroda.

Dijaške stipendije.

Da bi se pravilno in v soglasju s stvarnimi državni potrebnimi uredilo vprašanje o podpiranju dijakih (stipendistih) v inozemstvu, vprašanje, s katerim so v zvezi, bodisi veliki državni izdatki, bodisi odtek tuje valute iz države, je glasom razpisa ministrstva prosvete z dne 20. julija 1921 v. N. št. 2163 ministrski svet sklenil naslednje:

1. Do nadaljnjega ukrepa se bodo pošiljali na tuja vseučilišča, podpirali dijaki samo za one naučne stroke, ki niso zastopane na vseučiliščih v kraljevini.
2. nove stipendije se dajo tudi dijakom naših vseučilišč, ki so nauke dovršili, (diplomirani), v svrhu nadaljnega izpopolnjevanja študij. Ti golenci se bodo pošiljali le v izjemnih slučajih po preloženju možnosti na predlog poedinih vseučilišč. Te stipendije bo podeljevalo ministrstvo prosvete;
3. do dovršenih študij ostanejo medicini, veterinarji, tehniki vseh panog, dijaki industrijske kemije, dijaki eksportne akademije, dijaki živih jezikov, dijaki "ecole centrales", montanisti, konzervatorija in umetnostne akademije; dijaki ostalih fakultet pa le ako imajo samo še leto dni do dovršitve;
4. od vseh podpiranih dijakov in njihovih staršev (varuhov) se vzame obveza, da bodo po dovršenih študijah služili državi toliko let, kolikor let so bili stipendisti (ali pa bodo vrnili stipendijo z zakonitimi obrestmi);
5. dijaki izgube stipendijo: a) ako se ne prijavijo pravočasno k izpitu ali se prijavijo in izostanejo; b) ako se ne udeležujejo redno predavanj in ostalih praktičnih vaj; c) ako ne predložijo potrdila, da so kolokvirali iz svojih predmetov, ako bi v tem roku ne imeli polagati nikakršnih izpitov; d) ako padejo pri izpitu; e) ako se nedostojno vedejo ali proglasio načela, ki so protivna družabnemu in državnemu redu;
6. dijaku se more podaljšati življenje stipendije, ako le pade pri izpitu, kadar šolska oblast to predlaga, ker se je uverilo pri pristojni vseučiliški oblasti, da je redno obiskoval predavanja (praktične vaje) in bil marljiv ali da je bil tekom tega semestra resno bolan. Podaljšanje se more doveliti samo enkrat tekom študij;
7. dijaku se more povrniti stipendija, ako je na svoje stroške položil izpit, radi katerega je izgubil stipendijo. Ta vrnitev se more doveliti samo enkrat in vella od dneva položaja izpita;
8. stipendije se izenačijo;
9. proračuni pokrajinskih vlad za stipendije se preneso na ministrstvo prosvete.

ki bo v prihodnjem šolskem letu skrbelo za vse podpirane dijake v inozemstvu.

Poverjenstvo za uk in bogocastje daje ta skup ministrskega sveta na znanje.

Dijakom je prosto dano, da vložijo svoje prošnje pri dijaški zadrugi (n. pr. na Dunaju, Pragi itd.), pri kateri so včlanjeni, ali pa naravnost pri poverjenstvu za uk in bogocastje, kjer naj vložijo prošnje tudi oni, ki niso včlanjeni pri nobeni dijaški zadrugi. Prošnje naj bodo pravilno opremljene s študijskimi izpisi in družinskimi in premoženjskimi izkazom. Vse prošnje se morajo izročiti poverjenstvu za uk in bogocastje v Ljubljani vsaj do 20. avgusta 1921.

Droblj.

* **Ločitev radi razkošja.** Nedavno sta stala pred londonskim sodščem angleški častnik in holandska gospa, ki sta zahtevala ločitev zakona. Pravzaprav je to zahteval on in sicer radi neprimerne razkošja - posedovala je ničmanj ko 50 klobukov; kupila si je brez njegove vednosti kočulje za 4000 funtov in nosila spodnjo obleko, ki je veljala najmanj 15 funtov. Razkošna dama je razpolagala z 25 kočulji, 88 oblekami in 114 pari svetlih nogavic.

* **Minister v Frauenfelder - ponarejevalce denarja.** Odstop bivšega bavarskega ministra Frauenfelderja se v nemških listih kaj čudno utemeljuje. Minister je baje ponarejeval zlatnike, ki veljajo za največjo rariteto in ki jih je le v malem številu v privatni posesti. Kaj ga je k temu napotilo, ni znano, sumi pa se, da ljubezen do lepe dame, ki je pa hotela z ministrom osebo priti tudi do denarjev. Razkrinkal ga je ravatelj berlinskega denarnega zavoda.

* **Politični vlam pri Cadorni.** Angleški listi javljajo iz Rima, da so neznani žilovci vromili pri bivšem italijanskem vrhovnem vojnem poveljniku Cadorni z očividnim namenom, da mu odnesejo važne vojaške listine. Ker se to ni posrečilo, so se zadovoljili z stariimi redovi Cadornovega očeta in učili velik portret generala.

* **Strajk - slankov.** Norveški ribič se nahajajo v težkem položaju. Lov na slankice je namreč zelo slab. Celotni lovski plen znaša letno 667.100 hkt, proti 1.073.685 hkt v minulim letu. Cena letošnjega lova znaša približno 2-7 milijona kron, lanskega pa 27 milijonov.

* **Najhujši potres zadnje dobe.** Najhujši potres zadnje dobe je bil 16. decembra 1920 na Kitajskem. Zahteval je 180.000 žrtev. Mesinski leta 1908 notira samo 100.000 žrtev in oni v Brit - Indiji 1. 1893, 150.000 žrtev.

* **Senzacionalen umor v Plovidvu.** V Plovidvu je bil v noči od 14. na 15. julija ubit neki Francoz, ki se je vračal s francoske narodne zabave. Nekaj ljudi je streljalo zelo močno nani. Do danes niso ujeli nobenega zločinca. »Temps« je mnenja, da gre za političen zločin. Umorjen je bil trgovec Roumanier, bivši častnik v armadi, ki je branih bolgarske interese napram grškom. Sumi se, da je to bila - ali grška osveta - ali pa akcija komunistov, da izzovejo nemire.

* **Dama s tisoč toaletami.** Neka Angležinja, Mrs. Smith Wilkinson iz Nottinghama je vzbudila velikansko pozornost med Parizankami. Pravilo ji »dama s tisoč toaletami«, četudi ji nima tisoč jih ima gotovo več stotin. Tudi klobuke ima raznovrstne, med njimi enega, vrednega 10.000 frankov. Kopile se vedno v zlati banji.

* **Mala pustolovka.** V Trstu živi dekletce treh let. Bila je že 11 krat pripeljana domov, toda še vedno uhaja. Oče li je dal krog vratu medaljon s prošnjo, da če jo kdaj najde, naj jo pripelje domov. Ko se jo pride domov, se smeje in pripravlja na novo izprehode.

* **Kako se zabava D'Annunzio.** Gabriele D'Annunzio stanuje v mestu Gardone ob Gardskem jezeru. Daroval je 30.000 lir za internacionalni aviatški meeting, ki naj se vrši od 16.-25. septembra t. l. ob imenovanem jezeru. Tekmovali bodo eroplani vseh modelov. Čudno je pač to, da more D'Annunzio darovati sedaj kar 30.000 lir za meeting, ko prej ni mogel plačati niti krojača... Tempora Mutantur...

IVAN MATIČIC:

Naša gruda.

»Tri gospodarje sem preživel, zdaj mi gospodarji četrti, pa še tega premagam, ne strašim se še. Prvi je bil grčast, zdrav in močan, gospodinja trdna ko drn; vzela sta me za pastirčka, ko sem imel menda deset let. Imela sta otrok že nevem koliko, zdravih, žilavih, a nobeden ne živi več od teh. Imeli so denarja: pol skrinje cekinov, dvajset glav živine, konj, ovac brez števila, svinj, perutnine; hlevi veliki in snažni, kašče prostrane in polne, a hiša polpodrta, vsa živa golazni, in pred njo kup gnoja; zato pa je bilo polje divno, bogato, gozdovi očisti, temni in stari. Ni bilo mar jim nečimernost, ne, neli njih skrb je bilo trpljenje, žulji na rokah njih kinč. — Drugi gospodar je bil velik in plečat kot gora, vzdigoval je cele tramove, a končal je v gozdu, ki ga je tako ljubila strla ga je silna hoja, zmečkala mu prsi. Njegov zarod je bil tudi čvrst, krepak, in njegov naslednik, tretji moj gospodar, je bil vreden svojega očeta, a zarod njegov se je pomehkužil; šel je po svetu, k vojakom, čez morje, v mesta, v tujino, kjer se je šopiril s tujo govorico. Kaj je bilo tega jim treba! Doma so imeli vsega v izobilju. Gradili so železne proge v tistih časih, polagali tir iz kraja v kraj; vlaki so sopihali iz dežele v deželo in ljudstva se mešala, preseljevala iz države v državo. Pričelo se je zlo, pohajkovanje, zapravljjanje. Mladina ni imela več obstanka doma, gnala jo je radovednost v tuje dežele, napuh, lakomnost. Zapuščali v trumah so grudo sinovi, možje, a vračali so se bolni, pohabljeni, drugi izprijeni, pomehkuženi, tretji pijani, zapravljivi.

Niso jim mar bili hlevi, ne polja, le nečimernost hiše, bahavost, zapravljivost in greh. — In četrti moj gospodar, oče tvoj, je tudi od teh, ki so bili po svetu. Saj ne rečem, je pridren, je dober in pije ga rad, a starih let le ne ukaže; preživim ga gotovo in še tebe dočakam. Da, da, tri gospodarje, tri rodove sem preživel, pretrpel devetdeset let. Vse je pomrlo, le gruda ostala je kakor je bila. Glej, nikjer nisem bil, svoj živ dan še ne. Naj tej grudi sem zrasel kot hlapec, trda je bila, a ni bila moja in nikdar ne bo, pa ljubim sem jo bolj kot gospodar, kot sinovi, in zato me nikamor ni gnalo od nje. — In vojska je bila, razbila nam dom, a ni me pregnala s te grude. Seveda trpela sta ti in tvoji oče in vsi ste trpeli po svetu. Pohabilo vas je trpljenje, naporu vam izmozgali kri in mozek, a bojim se, da vam je vojska razjedla tudi duha, otrovala vam srca, zamorila ljubezen do grude, do roda, veselje do dela vam ubila, do pluga, ubila vašo pesem v polju, vrisk vaš v gozdu, v gorah, v brdih. Bojim se, da boste trudni pospali, podlegli, pomrli, bojim se, da bo tujec požrl nam ta brda, to grudo, ki jo je danes poseedel. Bojim se, da ne bo nikogar več na braniku in bo vihtel svoj bič nad njo vekomaj.

»Ne, ne, Tomaž!« — Šli smo po svetu, v tujino: učili smo se. Vidili smo greti in prevaro: očistile so se naše duše kot zlato v ognju; videli smo lepoto, veličanstvo: naslajala so se naša srca; šli smo v gorje in trpljenje: utrdili smo se, ojeklenili; gledali grozo, zločine: izkresala so naša srca... In zdaj smo doma: pomlajeni in sveži kot mlad cvet v jutranji rosi, trdni in silni, v trpljenju vzrasli, preizkušeni v ognju. Da, da, Tomaž, Ali si čul

glas vpjoč, krik solzan, v nebo pognan, krik ponižanih, razžaljenih, krik osleparjenih, z doma pregnanih, osvetelejenih? Ali si čul tisto noč glas skozi zobe škripajoč: »Smrt tujcem na tuji zemlji!« Krik strašan, trgajoč se iz ogorčenih prsi fantov in mož, iz trepetih sre mater, otrok... Vidiš, Tomaž, to je ljubezen do grude, ljubezen do razjedanih domov. — Ali si čul prisego osvete, silno zakletev krvi mladih sinov, v šolo poslanih?

»Da, čul sem mladino, ki je pela pesem o vstajenju in o svobodi; čul sem trd krik iz noči, trši ko jeklo, ki je sikal srdito, rotil o večnem sovraštvu, o silni osveti; čul sem glas mehak, milodoneč, milejši kot zbor nebeščanov, ki je pel o ljubezni, o večni zvestobi, pesem sem čul o hrepenenju in o pomladi — a moja pamet je stara, opesana, ne razumem več tega.

»Vidiš, Tomaž, to je zrel rod, ki je pognal iz čiste in zdrave krvi svojih dedov, vzrasel na grudi, ki jo ljubi in brani, narod žilav, narod ponosen, v trpljenju očističen, vreden življenja, vreden vstajenja.

»Razumem, razumem. Saj smo večno trpeli, za druge gnojili, za druge sejali. Ponižni smo bili in skromni: v besedi, v jedi in v oblačilu; najboljši, kar nam je gruda rodila, šlo je v mesto za tuje, za nas je bil trd ovenjak.

»Vem, vem, šlo je za tuje, a gruda ostala je naša, razumeš, Tomaž: naša lastnina, naš up in naše hrepenenje.

»Vedno smo se nečesa bali in zopet nečesa pričakovali, po nečem hrepeneli, in vedeli nismo ne kako ne zakaj.

»Vidiš, Tomaž: sužnost je straš, a hrepenenje je svoboda, vstajenje, Ro

svetu smo bili, sitti, pijani, a hrepenenje nas je gnalo nazaj v domovino; gledali greh in prevaro: še bolj smo klicali po roistni grudi; trpeli, zrlj grozo, zločine: še bolj vzljubili zavetje to, mirni naš dom; težali smo v stengah prostranih, brezkončnih: kako smo mrli od silnih želja po teh leha domačih, po teh brdih pohlevnih; tičali smo v divjih čerih med plazovi, zdihovali zapuščen in bedni: kako je ječalo v nas hrepenenje po grudi domači, kako smo trepetali ob mislih teh sladkih in daljnih... Ah, in naši lesovi in njih bogati zakladi! Kdo jih pozna in kdo jih razume njih tajnostni čar, njih veličastno prostranost. Visoka debela: steber ob stebru, kljubujoča viharjem, kljubujoča zločestnim namenom razsrjenih trum. Kdo čuje tajno šumenje lesov, šelestenje orjakov, pripovedke osivelih starčkov: kako je bilo nekoč, ko so živeli še dedi, njih negovalci, gojili... »

»Da, da, sadili smo jih, a danes so silni orjaki. Jaz sem sključen, pohleven, stavec uvel, a lesovi so silni in trdi. Le pojdi, fante, v noči temni, ob uri duhov skozi goščavo teh debel — in sesedel se boš: strahovi vstajajo iz prepado, grozne pošasti plezajo v vrbove, zdihojejo, ječijo; črne senče se pomikajo molče in počasi, iz njih pa svetijo svetle oči pošastno, prodirajoče: a iz daljave narašča rjovenje lačne zverjadi. Ali če greš kadar treska vihar: kako lomi v vrhovju, razsaja, tuli, ječi, da pretresa mozek in kosti. Ob solnčnem dnevu so naši lesovi rajskodivni, zapeljivi: ob jutranji zori diviš zkozi goščavo zadiavljen, vesel; neprestano črviš v svojo smer, a pod noč omagaš truden in zmeden kraj divjih prepado, kraj neznanih pečin. Gozd ti je zmedel cili in smer, ukanil

te je, da si ves dan taval v tuje smeri in mazadnje omagal truden, bolan. Mene ni zmedel, ker ga poznam, ker sem ga sadil in gnojil. — Potem pa te lehe med gozdom, lazi prostrani: ej, to je veselje ob košnji, ko doni pesem in vrisk skozi solnčne lehe v temno goščavo... »

»Zdaj pa ta polja, ta brda! Z nami cvetijo, z nami živijo. V brdih se vije trta v trto, v polju zajedajo se njiva v njivo: rdeča, zelena, rumena in bela; v vrhovih šibi se bogato drevo dreves visoko, košato, nizko in zlahotno; za drevjem pa dom. V nasadih, grčedah brstijo cvetovi, dehtijo, rdeči in beli, dekleta drhtijo po čisti ljubavi... Vidiš, Tomaž, in sve to je naše!«

»Naše je bilo: lesovi in brda in polja, z našim znojem gojena, gnojena. Vem, da ste mrli v tujini ob mislih na grudo domačo, kako ste ječali vsi strti in bedni. A jaz nisem mrl še in nisem si želel še smrti. Na starost pa me potrla je tuga in žalost, v prsih se mi naselil je gnev: sleparji, goljufi, zločini! Oropali so nam grudo, pozrli, z našo krvjo pognojeno! In zdaj smo končani, pahnjani v večno propast.

»Ne, ne, Tomaž! Čul si pesem mladine in sveto zakleto sinov-hajdukov žilavih in mladih: večno borenje in delo in večna zvestoba!«

»Do koga?«

»Do rodale.

»In večno borenje?«

»Za grudo, za spasl!

»Zahvaljena, mladež, in blagosloven sad tvojih dejanj in naporov! Vse življenje sem trpel in čakal, nisem dočkal lepših dni, ki pa bodo dodeljeni tebi, mladež, če boš trda, jeklena... »

In selze so se udre Tomažu po licih nvalih, —

IVAN ZOREC:

Med Srbi.

(Popolni zapiski.)

Bila je izobražena gospa, ljubezniva, zgovorna, pa ne vsiljiva, prav kratkocasi in nič domišljava in zapeta kakor je na potovanju marsikatera dama, ki si milostno da streči in ne zna ust odpreti, še za bvalo lepo ne.

Med zanimljivim pogovorom je prav prijetno minevala dolga vožnja po slikoviti deželi, ki mi je še od prej znana. Lepa gospa mi je pravila prav zanimive stvari iz družinskega in verskega življenja židov.

»To naš žide ohranja,« je dejala in se je nasmehnila, jaz pa tudi. »Jaz sem namreč židinja,« je dostavila.

»Vem, gospa,« mi je ušlo.

»Kako veste?«

»Tako — vem.«

»Zanimivo. Prosim, ali imam tudi jaz kak židovski znak?«

»Narobe, gospa. Vas sem, če že hočete govoriti o tem, spoznal šele, ko ste s hčerko začeli govoriti španjolsko. Tako sem se ji sretno umeknil, ker ji, kajpa nisem mogel povedati, da voham žida že na sto korakov.«

»Ali znate španjolsko?«

»Ne; ali idiom jezika poznam.«

»Naše španjolsko je pravzaprav žargon, ki ga Španec težko razume.«

»Vem tudi to.«

»In tudi žargon, naš židovski žargon nas ohranja in je takorekoč naš matrijski jezik.«

»Da, žilavi ste in odporni. Toliko stoletij ste že tu, a vendar niste zavrgli svojega jezika, ki ste ga prinesli s seboj.«

»Ponosni Slovci nikdar ne zatajijo svojega jezika; tudi vere ne.«

»Ali mislite, gospa, da ne bi mogli kaj preveč jezika naroda, med katerim živite? Reciva, zdaj v Jugoslaviji?«

»O, nikoli! Kakor se pravi, en žid ne odreče svojemu veru, tako se tudi svojemu žargonu ne bo odpovedal. Eno in drugo je njegova svetinja. Brez nje ni več žid, ni več naš.«

Spomnil sem se tistih »robinskih duš«, ki se trudijo, da bi slovensko plemo zatajilo samo sebe in se prav po nepotrebnem zamešalo.

»In vendar slišimo, da se marsikdo pokristjanil.«

»Iz spekulativnih vzrokov; tudi ime si da prenehati. Vendar ostane židovska čut tudi takemu odpadniku. Nam se zdi smešno, da se daste slepiti s takimi zunanjostmi.«

»Tudi jaz zaničujem take odpadnike.«

»Zdaj je nastopila spet doba odpadnikov. Pravoslavje je moda, ki vleče za enkrat katolike, ne judov. Tudi iz spekulativnih vzrokov. Saj razumete?«

»Razumem. Ali so tudi politični vzroki, morda pretirani narodnostni in rodoljubni nagibi, kakor slišim.«

»Vera zaradi politike ni nobena vera. V našo vero se ne more nihče vrniti. Spreobrnencev ne maramo. Spreobrnenci so bili vselej najslabši značaji. Odpadnik je odpadnik. Samo slabo odpada.«

»To je res. — Kaj pa, če se židinja poroči s kristjanom; ali jo tudi obsojate?«

»Izključimo jo in izbrisemo iz svojega spomina. Za nas je ni več.«

»In narobe! — Če žid vzame kristjanko?«

»Ravno tako. Pleme se ne sme mešati, pravilo naša močja. Naša vera to prepoveduje.«

»To je zelo stroga vera.«

»Najstrožja, mislim, kar ji sploh je.«

»Kaj pa ljubezen? Pravilo, da ljubezen ne pozna mej.«

»Najprej vera, potem ljubezen. Brez vere ni ljubezni.«

»Ta je huda, ne zamerite.«

»In dostikrat nemogoča,« se je gospa nasmehnila. »Ali kakor je neumna, je mogoča, kakor je pač mogoča, sama zaradi verske zagrozenosti.«

Povedala mi je več žalostnih slučajev, ki so nastali, ker si je srce lastilo svojih pravil.

V Zanicu so vstopili dva mohamedanca in star žid in priselili v najin predel.

Žid je meje lepo sopotnico takoj »zavohal« in je začel govoriti z njo španjolsko. Ko je slišal, kdo sem jaz, je poskočil in se mi globoko priklonil.

»E, Bog praviči, Slovenija, to je krasna dežela,« se mi je pripovedoval. Če pridete kdaj v Travnik, prosim, počastite me s svojim obiskom.«

Zdaj sta postala pozorna tudi oba »Turka«. Priznala sta svoji ofeseni glavi in sta se vtilkala v pogovor. Starjši je segel po tobaknico in me je prosil, da bi si zmotil cigareto iz njegovega tobaka. Potlej mi je vračal po zdravju, da sva mogla govoriti tudi o tem, kam potujem. In govorila sva kakor bi bila že stara, stara znanca.

Mohamedanci so večidel zelo prijazni, zelo vrljivi ljudje.

Najbolj zgovoren je bil žid. Pripovedoval je, da je več let živel v Palestini.

»Pa ste se izselili? Saj sem slišal o nekem gibanju, da bi židje zopet dobili Palestino.«

»Da, ali tisti, ki vodijo to gibanje, še slišati nečajo, da bi zapustili Evropo. Kajti tudi v tem je luč, ki ima globoko senco. Jaz zase imam Palestine dosti.«

»Seveda, tam ji ni, ki bi se dali iz kože devati,« sem v mislih ugenil.

Živo in lepo nam je pravil o modrosti mohamedanskih sodnikov.

»Tu imamo paragrafe, tam sodijo z razumom.«

»Da, da,« sta živahno pritrdila mohamedanca.

»Sodnik,« je pripovedoval, »je poklical predse ženo, ki ji je zaradi nekega zločina na smrt obsodil moža, sina in brata in ji je razodel, da hoče enega pomilostiti, žena naj sama določi dotičnega. — Kaj pravite, katerega je rešila: moža, sina ali brata?«

»Moža seveda,« je vzklila židinja.

»Ne!«

»To je težko reči,« sta dejala mohamedanca in sta se zagledala v tla.

»A kaj pravite vi?« je vprašal mene.

»Če bi bila to slovenska mati in ji ne bi iz obupa počilo srce, ker ne more rešiti vseh treh, bi bila določila sina.«

»A turška mati je dejala takole: Moža dobim, sina še lahko rodim, a brata — kdo mi ga povrne?«

»Torej je rešila brata?« se je zgrozila židinja.

»Brata, da.«

»To je ženska: nikdar ne veš, kam omahne, če mora sama hoditi!« je potrdil starejši mohamedanec.

»Da,« Sultan je poslal po boga, da mu vzame glavo, ker je nekaj pregrešil. Beg torej — kaj je hotel drugo? — uredi svoje stvari, pripravi se za daljno pot in se poslovi od svoje žene:

— Grem in se ne vrnem; sultan mi vzame glavo. — Žena pa nekaj časa gleda, zamisli se in nazadnje pravi:

— Blagor tebi, Carigrad boš videl! Vse se dobi tam. Prinesi mi par nogavic za spomin! —

— Kaj ne sliši, da mi bo sultan vzel glavo? —

— Pa ji pošli, preden ti jo vzame. Beg zjame glavo, zasede konja in pride pred sultana.

— Ali veš, zakaj sem te dal poklicati? Je dejal veliki gospod in si je dal prižgati šibuk.

— Vem: da ti dam glavo. Ali tako to ne bo šlo.

— Pes! je zarenčal sultan. — Kako se drzneš?

— Kizmet, gospodar! Glej, žena mi je naročila, da ji prinesem par nogavic za spomin na Carigrad. A če mi vzameš glavo, je rekla, naj ji pošljem, preden me obglaviš. — Zdaj vidiš gospodar sili, kako je.

Sultan se zagleda predse in se nasmehne:

— Ne vzamem ti glave, vzela ti jo je že žena. Pojdi, da ti vzame še tvoje nemško življenje, ker trpiš tako ženo v svojem domu! Pojdi!

»Sultan je lahko tako govoril,« se je smehljala židinja, »kar je bil sultan in je imel dosti žen.«

Židu so se svetile male, žive oči, ko je videl, kako napeto smo ga poslušali. Zadovoljno si je gladil brado in nas je gledal.

(Dalje.)

Za naša letovišča.

»Jugoslavija« je prinesla pred kratkim pozornostni vreden članek »Iz naših letovišč«. Govori pa v glavnem o Bledu, kjer je letos že nekaj gostov od lani. — Pravi, da pred vojno so tvorili glavni del gostov Dunajčanje in Madžari, ki so plačali vsako ceno, ki so jo Blejci zahtevali. Lanko sejo so Jugoslaveni še kolikortoliko napolnili Bled, a letos jih še ni več. Torej nazadovanje.

Verjetno je, da vsopadno s splošnim blagostanjem v državi, posebno pa s propadanjem trgovine, bo padalo tudi število gostov po naših letoviščih. Kaj torej storiti? — V »Trgovinskem Glasniku« sem čital podoben dopis iz Rogaske Slatine. Kaj bi šele bilo, da imamo v svojih rokah še koroška jezera! Odkod gostje za toliko letovišč?

Pomenimo se o tej važni stvari prav odkritosrčno in brez predsodkov, pa tudi brez domišljavosti o svojem bogastvu in svojih močeh.

Ko je končala svetovna vojna, smo ostali Jugoslaveni v prvi vrsti še vedno pod vplivi vojne in njenih vzrokov:

sovražstvo smo gojili sistematski naprej in obkrožili Jugoslavijo s kitajskim zidom, češ: mi smo bogati, in lahko piskamo na ves svet in živimo sami zase in sami iz sebe. — To pa je najusodnejša zmeta povojnega stoletja!

Jugoslavija je res bogata, po naravi zelo bogata dežela. Francoski ekspert, ki je obhodil našo državo in podal francoski vladi obširno poročilo o naši bodočnosti, je dejal: »Ta dežela je po svojih naravnih krasotah, po naravnem bogastvu tako močna itd., da je ne morejo uničiti vsi m....., ki jo vladajo«. Se non e vero, e ben trovato.

Ali kdaj bomo znali izkoristiti ta naravna bogastva? Gotovo potečejo desetletja za desetletjem, predno se osamosvojimo v toliko, da bomo mogli sami skrbeti vsaj za večino svojih potreb. Do takrat pa smo navezani na inostranstvo, pred vsem na svoje sosede. Bila je torej usodna zmeta, kajti ob vsaki priliki in nepriliki sovražstvo, preziraje tem sosedom, zapirajo vrata pred njimi in poditi od naših tržišč in tudi — letovišč.

Danes smo svobodna država in svoja letovišča moramo urediti tako, da nam nihče, pa bodi kdorkoli in v kolikoršnem številu, ne more kvariti našega narodnega in državnega lica. Zato je naravnost blaznost in zločin pirati prejšnjim tujim gostom prihod na Bled, v Bohinj, v Rogaske Slatine itd. Tako se je delalo sistematično, saj v take namene n. pr. Avstriji ni mogel dobiti vizuma in dovoljenja za veččasno bivanje v Sloveniji.

Roglejmo pametne Čehi!

V tistih časih ko smo morali med Spiljem in Ehrenhausnom peš hoditi, ker je jugoslovanska kratkovidnost ustavila ves železniški promet, v tistih časih, ko mož ni mogel pisati dopisnice svoji rodbini, ki je živel v Avstriji (ker v Jugoslaviji ni bilo stanovanja za njo) — v tistih časih že so Čehi v najlepši slogi z Avstriji uredili kopalniške vlake med Dunajem in Karloviimi Varii itd. Vsa češka kopalnišča so poskrbela, da bodo n. pr. dunajski gostje isto tako lepo sprejeti, kakor prejšnje čase. In tudi za reklamo in druge potne udobnosti so Čehi poskrbeli na Dunaju. — Tudi Slovaška ima več kopalnišč in letovišč, ki morajo dobiti goste iz prejšnjih časov, ako se hočejo vzdržati. In zato vidite na Dunaju in po nemških krajih reklamne lepake in spise za ta češkoslovenka podjetja — ne da jih kdo odstranjuje in da kdo dela ovire za potovanje v one kraje.

In da se potovanje v one kraje z Dunaja olajša, je češka vlada dovolila, da stranke dobe češki potni vizum kar v prodajalni voznih listkov — na kratko brez težave in brez zamude časa! Tako daleč se trudi češka vlada, da pridobi goste z Dunaja.

Dopisnik z Bleda je v veliki zmoti, ko pravi, da je morda treba narediti križ čez Dunajčane tudi zaradi tega, ker bi s svojo slabo valuto ne mogli več tako izhajati, kakor prejšnja leta.

Na Dunaju je nakopičenega še veliko več bogastva nego v predvo-

nihi časih. Samo razdeljno je to bogastvo precej drugače. Toda za nas ne prihaja mnogo v poštev nova delitev bogastva. Jaz trdim z vso gotovostjo, da bi mogli v velikem delu pridobiti to precej internacionalno bogastvo za naša letovišča, samo ako bi bili mi — hoteli. Seveda z latinami ne pridobimo nikogar! — Kaj pa bi škodovalo n. pr. našim Blejcem, ako bi imeli nekaj sto gostov z Dunaja, katerim bi po nemško pobrali nekaj stotisočakov — Dunajčani bi se vrnili domov zadovoljni, delali reklamo za prihodnje leto, češ: kako dobro in ljubezljivo so bili sprejeti v tej toliko obrekovani Jugoslaviji — a Bled bi ostal isto tako slovenski, kakoršen je zdaj. — Čehi to razumejo, a zdi se, da se od Čehov najbolj pametnih stvari nočemo učiti!

Zdaj vozijo med Dunajem in Čehoslovako redni brzovlaki s štirih kolodvorov: Franc-Jožefovega, severozapadnega, severnega in vstočnega — in poleg teh še trikrat na teden kopalniški vlaki (Bäderzüge) do Karlovych Var. Kopalniški vlaki so vedno v naprej razprodani. V čeških kopalniščih je vse polno gostov. Danes v Karlovych Varih ne dobite sobe v hotelih in penzijah. — Tako so znali Čehi skrbeti za svoja kopalnišča! In mi?

Ako je še mogoče popraviti storjene grehe, bo treba v bodoče postaviti se na bolj zvišeno stališče — splošnega vidika edino pravilno. Kakor je gospodarski usodno, ako vse vino doma popijemo, vse doma pojemo itd., tako je napačno, ako hočemo mi sami vzdrževati svoja letovišča! Denar naj pride k nam od zunaj, le s tem se moremo gospodarsko okrepiti. Pri takem delu pač ne smemo gledati, kdo je, ki nam denar prinese; dovolj bodi, da se pri nas dostojno vede in zopet lepo v miru odide, ko je pustil pri nas del svojih prihrankov. — Vsako drugačno ravnanje je smešen izrodek tujega nam šovinizma! Drugače, kažimo svoj narodni ponos, svojo narodno zavest in varujmo nedotakljivo čast svoje lepše države!

Deželna zveza za tujski promet, ali kakorkoli se že zdaj imenuje, ima pred seboj hvaležno polje. Tej zvezi je bil desetletja voditelj in oče g. dr. Val. Krisper. Poznam njegovo delo! Kako neutrudno je deloval za povzdigi tujskega prometa in kako lepe nartje je imel za bodočnost. Ali isto tako vem, da je to mož svetovnega pomena, ki je dobro vedel, da v mednarodnem prometu ne sme biti nerodnega šovinizma, ki nas povsod samo osmeši in oškoduje. Zakaj njega ne vidim več v tej organizaciji? — No zato pa gre tako, kakor pač gre! Najbolše delavce čez prag — pa ho srečna Jugoslavija. A. G.

**Pridobivajte
NOVIH NAROČNIKOV!**

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

»Ali je dokazano, sire, da je ta človek res poizkusil rešiti mojega nesrečnega brata? To bi trebalo šele dognati. Gotovo je samo dejstvo, da je odstranil iz sobe, kjer je umiral nesrečni Franc, vse druge ljudi in je celo zdravnikom zabranil izvrševati svojo dolžnost; sam je ostal z bolnikom, dokler ni smrt opravila svojega dela. V mojih očeh, sire, in v očeh marsikoga drugega ni ta človek nikak rešitelj. Z vso gotovostjo ga smatram za sleparja, ako ni celo sokrivec.«

Franc I. se je obrnil proti Nostradamu in zarohel:

»Kaj imate odgovoriti? Na dan besedo!«

»Ničesar.«

»Ničesar, pravite? Pazite se!«

»Ničesar,« je ponovil Nostradamus.

Katarina se je nasmehnila. Ta mladi mož je bil priča Francevih zadnjih trenutkov. Utegnil je potemtakem vedeti kaj nevarnega. Za vsak slučaj je bilo bolje, odkrižati se ga. Henri je brezbržno pristoval prizuoru; v vsem, kar je govoril, je ubogal samo navodila svoje žene.

»Pazite,« je ponovil kralj. »To je bila jasna obtožba. Poklical sem vas z namenom rešiti vas. Toda iz vašega molčanja sledi, da sami priznate upravičenost sumnje.«

Nostradamus je molčal.

»Odvedite ga!« je kričnil Franc I. z besnim glasom. »Še jutri naj ga sodijo zaradi čarodejstva!«

»Sire, je izpregovoril Henri, »ako dovolite, hočem jaz voditi preiskavo.

Smrt mojega brata kriči po osveti. Nikomur razen sebe samega ne privoščim naloge, utolažiti z neizprosno pravičnostjo vaše in moje gorje.«

»Stori tako, sin moj,« je velel kralj z ganjenim glasom.

Henri je dvignil glavo. In tisti trenutek se je srečal njegov pogled z Nostradamovim; prebledel je in pobesil oči. Kaj je videl v tem plamenem pogledu? Kaj je čital na tem obrazu, ki se je zdel obdan z gorlo skrivnostne bliskavice? ... Kdo ve? ... Umeknil se je, iztegnil roko in zajecjal:

»Odvedite tega človeka! Moj je!«

»Kam naj ga peljemo?« je vprašal poveljnik straže.

»V zapore papeškega dvorca!« je odgovoril Henri.

Kraljev tabor je stal do dve milj od Avignona. Nostradamus so vlekli iz šotora in ga pehnili v jetniški voz, ki je nemudoma oddrdal. Četvorica stražnikov je spet zavzela svoje se-deže, godrnjaje nad nepričakovanim trudom in iztresaje svoj gnev s psovkami in brcami nad jetnikom.

Nostradamus jih ni slišal. Bil je ves izpremenjen. Srečanje s Henrijem, z njim, ki se mu je vdala Marija, je bilo vzdrnilo njegove moči. Vihar sovražstva mu je divjal v duši, ki je hlepela po osveti. Hotel je živeti! Hotel je biti prost!

Dva stražnika sta mu sedela nasproti, tretji na njegovi levi, četrti na desni strani. Vsi štirje so bili surovi vojniki, arkebuzirji, ki so vedeli samo, da morajo na mestu ubiti jetnika, če bi poizkusil uiti. Razgovarjali so se med seboj.

»Brabanta, Brabantsona nam manjka!« je rekel zdajci eden izmed njih.

Nostradamus se je zdrnil. Njegov izvrstni spomin še ni bil pozabil besed, ki jih je izpregovoril prestolonaslednik Franc na smrtni postelji. Brabant Brabantson! Ta človek je vedel, kaj se je zgodilo s Henrijevimi in Marijinimi sinovi!

»To vam je jahač in desetnik, da ga je veselje gledati! Dobro se je klati ob njegovi strani, dobro se piti z njim! Hudiča, kje neki utegne biti zdaj? Meni se vidi... ahi... menda... —«

Vojnik, ki je pravkar še govoril, je zdajci umolknil; glava mu je padla na prsi.

»Ohe, tovariš!« je kričnil sosed in ga stresel za ramena. »Spati v kraljevi službi! Da je Brabant navzoč, bi ti porinil meč v trebuh. Zbudi se, tristo hudičev!«

Ostala dva sta se zagrohotala. Mož je bil padel nenadoma v tako globoko spanje, da ga je tovariš nehal tresti in se je naslonil v kot, godrnjaje:

»Mrha si je privoščil dober po-zirek, ne da bi ga bil razdelil z nami tremi. Ah, če bi vedel, da je res tako, to bi mi dal! Tako bi ga... pri moji duši... jo, kako se mi... drem-lje... —«

In že je smrčal tudi on; stražarja, ki sta še čula, sta se zagrohotala iznova. Bila sta tista dva, ki sta sedela jetniku na desnici in levi.

»Vrag naj me vzame!« je rekel levi arkebuzir, »to ti je sreča, da smo še daleč od mesta. Pljanca se bosta vsaj prespala!«

Nostradamus se je obrnil k njemu ter mu pogledal v oči. Mož je osupnil in si potegnil z roko preko čela. Nostradamus je trenil z ustnicami. Njegov pogled se je zaril vojniku v zre-

nice kakor dvoje ostrih bodal... Arkebuzir se je zvrnil vznak, z zaprtimi očmi in odprtimi usti.

Četrtega in zadnjega, ki je sedel na jetnikovi desni strani, je popadla groza. Naglo spanje, ki je padlo tako bliskoma na vse tri tovariše, se mu je zdelo peklenska čarovanja. Jel se je križati in odmikati in je iztegnil roko proti vrvti, ki je bila privezana vozniku za komolec, hoteč mu dati znamenje, da naj ustavi voz. Nostradamus ga je ujel za roko; stisnil jo je kakor z železnim prizajem. Hkrati je velel:

»Zaspite...«

Stražnik je strahoma izbulil oči. Hripav jek se je dvignil iz njegovega grla.

»Spite!« je ponovil Nostradamus. Mož se je boril še par hipov; nato je zaspal tudi on...

Nostradamus je obšla trenutna slabost. Četverni napor, ki mu ga je povzročilo uspanje teh krepkih, nedovzetnih natur, je bil izčrpal njegove moči. Nekaj hipov je lovil sapo, oklepaje se z roko stvari, ki je visela desnemu stražniku ob boku. Bila je malone polna čutara. Nostradamus jo je dvignil do ust in jo izpraznil v dušku. Močna tekočina je razbičala njegove žilve in mu ordečila blede obraze. Par trenutkov nato je odprl vrata kočije, obesil se na zadnji konec voza in se spustil na cesto...

Ječa na kolesih pa je drdrala dalje, odnašaje speče vojnike s seboj.

Nostradamus je ležal celo uro na travnati cesti, baš tam, kjer se je bil spustil z voza. Zrl je tjavendan, potapljal se v strašno sanjarijo; začel pogled mu je blodil med zvezdami, ki so se yrtile v globinah neba.

Ali je izkušal čitati to neizmerno knjigo? Saj pravijo astrologi, da je zgodovina človeštva že naprej zapisana v plamenem prizu, ki drevelj po svoji večni poti... Ali je iskal v teh nepoznatih svetovih skrivnosti svoje usode? Je li čakal krasne, tolažilne prikazni, da bi se mu pojavila v svetlobnem valovju, ki se je zibalo nad njegovo glavo? ... Kdo ve? ...

Njegova prijateljca, Roncherolles in Saint-André, na katera je gradil vse svoje zaupanje, sta bila izdajalca, mrtva zanj. Mati, ki jo je tolikanj oboževal — mrtva. Mrtva ona, ki jo je ljubil z vsemi silami svoje duše. In mrtve nedvomno tudi oče njegov...

Ob tej misli ga je prešinil trepet. Sklonil je glavo na prsi: čuteč vso težo razvalin nekdanje sreče, ki so ležale na njegovem srcu, se je bridko razjokal...

IV.

Mrtvečeva oporoka.

Čez nekaj dni je dospel Nostradamus v Montpellier. Potoval je ponoči, dočim je za dne počival v kakem skrivališču: pil je vodo iz redkih potokov, ki jih je srečaval spotoma in jedel, kar si je izprosil v kakl kočji.

V Montpellieru ga je čakal zadnji udarec. Oče je bil mrtve.

Izprašal je starega služabnika, ki je varoval hišo; nato je primerjal dneve in je zadobil gotovost, da bi bil dospel o pravem času in rešil očeta, ako ga ne bi bil fanatični menih zadržal v Tournonu. A Nostradamus je bil izkusil že toliko huduga, da ga to novo gorje vsaj na videz ni pretreslo bogvekako.

(Dalje prih.)

Medić, Rakovec & Zankl

prej
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudinskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki. Ljubljana. — Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbonile, steklarski in mizarski kile, plekarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERA KL“. Lak za pode. „MERA KL“. Linoleum lak za pode. „MERA KL“. Emajlni lak. „MERA KL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo!“

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo polnih gumijevih obrobov za tovarne automobile tovarne Walter Martiny. — Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obrobov v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Centrala:

Ljubljana, Rimska
cesta 2.

Ljubljana,

Maribor,

Beograd,

Podružnice: Dunajska c. 20. Jurčičeva ul. 9. Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 3.

Zahvala.

Vsem svojim cenj. naročnikom se za dosedanje naklonjenost iskreno zahvaljujem ter se v bodoče najtopleje priporočam, posebno ker mi bo mogoče željam cenj. naročnikov v največji meri ustreči.

Filip Pristou
črkoslikar

Zahvala.

Vsem svojim cenj. naročnikom se za dosedanje naklonjenost iskreno zahvaljujem ter se v bodoče najtopleje priporočam, posebno ker mi bo mogoče željam cenj. naročnikov v največji meri ustreči.

Fran Bricelj
črkoslikar

Naznanilo.

Cenj. občinstvu uljudno naznanjamo, da sva svoja črkoslikarska podjetja spojila v specialni artistski atelje za črkoslikarstvo

Pristou & Bricelj
slikarja

LJUBLJANA

ter sva v položaju cenj. naročnikom v vsakem oziru najkulantnejše postreči ter dela v najmodernejšem žargonu izvesti.

Uljudno prosimo, da nama cenj. občinstvo ohrani svojo naklonjenost ter se priporočava

PRISTOU & BRICELJ

Aleksandrija c. 1. Selenburgova ulica 6.

Otvoritev gostilne.

Uljudno naznanjam cenj. občinstvu, da sem otvoril svojo gostilno pri „SLONU“ v Ptuj, Vošnjakova ul. 8 oz. Vseh svetnikov ulica 22. Točil bom zmiraj dobra izvrstna vina in sveže juho. Vsakovrstna topla in mrzla jedila bodo vsak dan in ob vsakem času na razpolago.

Priporočam se cenj. občinstvu za obilen obisk

Maks Weisenstein
mesar in gostilničar.

Priporočam
se tvrdka

Josip Petelinc

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip šte. 7

Promet

tehn. in industrijsko podjetje
dr. z. o. z.

v Ljubljani, Gradišče šte. 9.
jako poceni

zaradi premenjene dispozicije
proda

1 električni motor

17 P. S. 440 Volt, ca 1100 obratov, izdelek Brown-Boweri z reostatom in drugimi pripadki.

1 električni motor

11 P. S., 300 Volt, ca 1200 obratov, komplet.

Za oba motorja se prevzame garancija za takojšnjo uporabljivost.

Iščemo za popoldanske ure

nekaj dobrih moči s pisarniško prakso (eventual vpo-kojence v dobrih letih), tudi takih, ki so v seštevanju posebno izurjeni. Predstaviti se je pop. od 4. ure naprej. Zaravovalna družba „Jugoslavija“, Sodna ul. št. 1.

Sprejme se takoj

blagajničarka.

IVAN KOŠ,

Ljubljana, Celovška c. 2.

Remična tovarna d. d.

v Šoštanju

priporočam

kleje z usnja in kosti.

Oglejte si

na Mestnem trgu št. 13 v drugem nadstropju od 14. do 12. ure popoldne in od 2. do 5. ure popoldne ob delavnikih: pohištvo, preproge, slike, glasovir, lestence, vaze, stenske ure itd. kateri predmeti se vsled preselitve prodajo.

Lisičje kože

in kože divjačine sprejme v stroj, barvo in izdelavo

Krznarstvo A. ROT

Ljubljana, Gradišče št. 7.

ŠTAMPILJE

GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
SV. PETRA TRG 7

Katalog

I. Jugoslov. tovarna

za gume in kovinske predmete d. z. o. z.

Slovenska Bistrica

Oferiramo

naše prvovrstne rožene gume v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s cenami brez konkurence

Zahtevajte cenike! Prodaja na veliko!

Trgovski pomočnik

mešane stroke se sprejme takoj ali s 15. septembrom t. l. Prednost imajo oni, ki so verzirani v hmeljski in lesni trgovini.

Ponudbe na:
Franc Oset, Vransko pri Celju.

Zdravnica.

Dr. med. E. JENKO-GROVERJEVA,

zopet redno ordinira

od 8 zjutraj do 1 popoldne.

Ljubljana, Miklošičeva d. 6/II.

Večja množina odpadkov

od belega papirja

se prodaja.

Porabljivo zelo za mesarje, delikatese itd.

Natančneje v upravi lista.

SPEDICIJSKA TVRDKA

LUDOVIK ŠEVAR vd.

na RAKEKU

oskrbuje točno, najhitreje vse v spedijsko stroko spadajoče posle, kakor tudi ocarinjenje.

Polnogumijasti obroči za tovarne automobile

Pnevmatiko za kolesa in avtomobile

Kolesa

Avtomobili

najceneje.

J. GOREC,

Ljubljana.

Gospodstva c. št. 14.

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokoške potrebščine: kroje, telovadne obleke, čevlje, ovratnike gume za člane in blance.

Ceniki na razpolago!

PETER CAPUDER

Zdravo! Dobavitelj J. S. S.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić & drug

Ljubljana, Resljeva c. 9

se priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela.

Gumijeve cevi

za vodo; plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, konoplje za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. ind. podjetje

Ljubljana.

Viktor Horvat

pletarski mojster

Radovljica — Gorenjsko.

Priporočam svoje pletarske izdelke kakor potne koče, košare, vse vrste mize, stole, cvetlične košare, mizice za ročna dela, kakor tudi vsakovrstne izdelke iz rafije.

Moji izdelki se dobivajo v Radovljici št. 24, v Ljubljani Stari trg št. 21, kjer se tudi vsa naročila sprejemajo. Trgovci na debelo znaten popust. Za obilna naročila se priporočam.

Viktor Horvat.

Sprejema se vsaka množina nogavic na podplatenje.

CENE: z bombaževino 22 K., s svetlim sukanecem podplatenje 30 K. Skladišče novih nogavic, kakor tudi bombaževine, ter svilenega sukanca za ročna pletenja po najnižjih cenah.

Sprejema naročila po meri

I. Mariborska strojna pletarna

IVO BARTA, Maribor

Orožnova ulica št. 6. 828

Novo došlo!

Posteljno perje
Fino perje (Čaučen)
Preproge
Posteljni predložki
Gradi za madrace
Platno za slamnjake
Nanking

Iniet
Brisalke
Kuhinske brisače
Umivalne rute
Voščene rute
Posteljni vložki

po najnižji ceni pri

K. WORSCHKE, Maribor, Gosposka ulica šte. 10.

Restavracija „Južni kolodvor“ Maribor.

Priporočam slavemu občinstvu dobro domače vino in dobro kuhinjo po najnižjih cenah.

Eranjo Stikler, restavrat.

Stroji za obdelavanje

lesa Turbine.

Strojne tovarne in livarne d. d.

Ljubljana.

Parna žaga FRAN RAVNIKAR

linhartova ulica šte. 25

kupuje po najnižjih dnevni cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Kolature za štednjake

(Herdringe)

rešetke za peči (Roste)

i sav fini trgovački lijev izrađuje i dobavlja:

lijevalnica željeza „SMEV“, tvornice strojeva u Bjelovaru.

Slovenska eskomptna banka

Kapital: 20,000.000 K. Ljubljana, Šelenburgova ul. 1. Rez. okrog 6,000.000 K.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut.

Eskompt menic, terjatev, faktur. :: Akreditivi. :: Borza.

Ob počitnicah

se naši šolarčki najlepše zabavajo z zabavno in poučno knjižico s slikami

MOJ ZVERINJAK

izvod 20 K

v Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje

izborna konstrukcija in elegantna
izvršitev iz tovarne v LINCULU.

Ustanovljena l. 1887.

Vseeno poučujejo presplachno.

Popravila se sprejemajo.

Lestna delavnica.

Pisalni stroji „Adler“.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

Dürkop, Styria, Waffensrad.

**Poziv
na prevzem delnic.**

Dne 29. julija 1921 se je ustanovila delniška družba „Jadranske
banke v Beogradu“, katera je prevzela naše podružnice v kraljevini Srbov,
Hrvatov in Slovencev.

**Delniška glavnica Jadranske banke v
Beogradu znaša Din. 7,500.000— in je
razdeljena v 75.000 delnic po D. 100—
nominalne vrednosti.**

Jadranska banka v Trstu prepušča svojim starim delničarjem za vsako
delnico Jadranske banke Trst po eno delnico Jadranske banke Beograd za
ceno po Din. 150— plus 5%, obresti od 1. januarja 1921.

Prevzem delnic Jadranske banke Beogradse bo vršil proti predložitvi
in žigosanju delnic Jadranske banke v Trstu pri blagajnah našega zavoda v
Beogradu, Celju, Dubrovniku, Kotorju, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metko-
vici, Opatiji, Sarajevu, Splitu, Šibeniku, Trstu, Wenu, Zadru in Zagrebu,
kakor tudi pri blagajnah Banke i štedione za Primorje na Reki Šušaku in
v Bakru.

Prijave za prevzem delnic Jadranske banke v Beogradu se spre-
jemajo pri imenovanih blagajnah do vštete 30. septembra 1921.

V mesecu juliju 1921.

Upravni svet Jadranske banke v Trstu.

**Naprodaj
tovorni auto „RABA“**

5-tonski, dobro ohranjen. Na
upogled pri Gospodarski zvezi,
Ljubljana, Dunajska cesta 29.

**Kupujemo nekoliko vagona zdravog, suhog
prešanog sijena.**

Ponudbe slati na „Vestra“ trgovinsko
dioničarsko društvo Zagreb.

Naznanilo!

Naznanjam cenjenim veletrgovcem in mlinarjem, da sem otvoril
komisijsko in agenturno trgovino z vsemi deželimi pridelki, kakor
pšenico, moko, ovsem, mastjo, slanino itd.

Prejemam tudi v komisijo v moje skladišče razno sveže sadje,
ter kolonijalno in špicerijsko blago.

Naročila se bodo strogo, solidno in točno izvršila, za koja
se Vam priporoča

Jakob Hemier

Novi Sad, Bačka, Futoška ulica 56.

**JANCIGAJ & GAGEL
LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 8.**

priporoča bombai za pletenje nogavic v vseh barvah in
debelosti, najlepše športne čepice od 40 K naprej, 835
kakor tudi različne čevlje in gamaše po najnižjih cenah.

**Krompirjeva škrobna moka, pšenični
puder, koruzni puder, škrob v zabojih
po 38 in 50 kilogramov, kristalni škrob
v omotih po 3 in pol kilograma, dextrin,
pšenično lepilo za čevljarje ter škrob za
napravljjanje lepiva (kleistra) nudi**

FILIP MAYER, Zagreb,

Gundulićeva ulica broj 5. Telefon 18—31.

Alfonz Breznik bivši učitelj Glash. Matice
zapr. izvedenec dež. sod.
Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Najslavitejši klavirji, pianini in harmo-

niji, Förster, Bösendorfer, Heitzman etc.

na obroke in posodo!

Velikanska zaloga violin, strun in vseh

glasbil.

Prodaja na grob in detail. Največje in najsplošnejše pod-

jetje v Jugoslaviji.

Dobra knjiga je najboljši prijatelj.

Najprimernejše darilo znancem in prijateljem so knjige iz Zvezne knjigarnе v Ljubljani, Marijin trg 8. Vsebinsko prvovrstne so tudi lepe zunanje oblike,
tako da so v kras in prid vsaki hiši. Cena je vsaki knjigi ob današnji splošni draginji tako nizka, da jo zmore prav vsak.

Založba:

Albrecht Ivan: Slutnje, pesmi	broš. K 8—	vez. K 10—
Glaser Janko: Pohorske poti, pesmi	„ 8—	„ 10—
Pugelj Milan: Mimo ciljev, novele	„ 12—	„ 12—
Golar Cvetko: Kmečke povesti	„ 15—	„ 15—
Komanova Marica: Šopek samotarke, novele	„ 10—	„ 12—
Azov in Teffi: Humoreske, zbirka ruskih grotesk	„ 10—	„ 10—
Stuhec Janez Ev.: Slovenska narodna mladina	„ 15—	„ 15—
Seldel Ferdo: Rastlinstvo naših Alp	„ 15—	„ 15—
Kurentov Album, humorističen almanah s karikaturami	5—	„ 15—
Zbirka rudarskih in fužinarskih izrazov	„ 2—	„ 2—
Machiavelli N.: Vlada	„ 20—	„ 25—
Gruden Igo: Narcis	„ 24—	„ 30—
„ Primorske pesmi	„ 24—	„ 30—
Albrecht — Gaspari: Mlada Greda	navadna 40—	finejša 60—

Knjižnica „Jugoslavije“:

I. zv. Larisch: Razkrinkani Habsburžani II. izd.	broš. K 10—
II. in III. zv. Levstik VI.: Višnjeva repatica, satiričen roman v dveh delih	„ 40— vez. K 50— v platno „ 60—
IV. zv. Waldova O.: Vera, roman	broš. K 20— „ 26— v platno „ 32—

Narodna knjižnica:

K tej knjižnici lahko vsak pristopi kot naročnik s tem, da javi „Zvezni knjigarni“,
da se ga vpiše kot naročnika „Narodne knjižnice“. Kot tak dobi vsako knjigo
„Narodne knjižnice“ z 10 % popustom in še poštne proste ter se mu pošlje vsaka
novo izšla knjiga „Narodne knjižnice“ brez posebnega naročila. Tudi vse ostale
knjige iz založbe „Zvezne knjigarnе“ dobi naročnik poštne proste. Ker vrši „Na-
rodna knjižnica“ vevlačno kulturno nalogo s tem, da izdaja najboljša izvirna in
prevodna dela, je vsestransko priporočljiva in podpore vredna. Doslej je izšlo v
„Narodni knjižnici“ 28 snopičev:

1—2 snopič Val. Vodnika izbrani spisi	broš. K 4—
3—5 snopič Andrejev L.: Gaudeamus, komedija, prevel dr. J. Glonar	„ 10—
6—9 snopič Levstik VI.: Gadje gnezdo, povest iz dni trpljenja in nad	„ 14— vez. K 20—

10—12 snopič Dostojevski F.: Bele noči, Mali junak, posl. dr. Borštnik V.	broš. K 12— vez. K 16—
13—15 snopič Cankar Ivan: Moje življenje	„ 14— „ 20—
16 snopič Albrecht Iv.: Paberki iz Roža, koroške pravljice	„ 8—
17—18 snopič Kmetova Marija: Bilke, novele	„ 10—
19—23 snopič Anatol France: Kuhinja pri Kraljici Gosji Nožici, prevel Oton Zupandčič	„ 34— „ 40—
24 snopič Puškin A.: Pikova dama, prevel Dr. V. Borštnik	„ 10—
25—26 snopič Glaser J.: Slovenska narodna lirika	„ 25— „ 30—
27—28 snopič Albrecht Iv. Malenkosti	„ 18—

Brošure:

Carantanus: Koroška	K 4—
Vošnjak Dr. B.: Gosposvetsko polje	„ 2—
Naša Istra, spisal Fr. Erjavec	„ 1—
Abditus: Problemi malega naroda	„ 2—
Alre: Jugoslovanska žena za narodno svobodo	„ 2—
Stefanovič Emil: Moji zapiski z Dunaja	„ 10—
V teh brošurah se obravnavajo naša življenska vprašanja, ki bi jih moral poznati vsak zaveden Slovenec!	

Mala pesmarica:

St. 1 Jenko Dav.: Što čutiš Srbije tužni	K 1—
„ 2 pl. Zajc Iv.: Zrinsko - Frankopanska	„ 1—
„ 3 Hajdrih A.: Slabo sveča je brlela	„ 1—
„ 4 „ „ Pod oknom	„ 1—
„ 5 „ „ V sladkih sanjah	„ 1—
„ 6 „ „ Jadransko morje	„ 2—
„ 7 „ „ Pri oknu sva molče slonela	„ 2—
„ 8 „ „ Slovo	„ 2—
„ 9 P. Hug. Sattner: Pogled v nedolžno oko	„ 2—
„ 10 „ „ Na planine	„ 1—
Pevci, pevski zbori! Z izdajo „Male pesmarice“ je „Zvezna knjigarna“ odpomogla pomankanju po primerni in priročni žepni obliki najpriljubljenejših pesmi. Naj ne bo slovenskega pevca brez „Male pesmarice“.	

Vse te knjige se naročajo pri „Zvezni knjigarni“ v Ljubljani, Marijin trg 8,
dobe pa se tudi v vseh podružnicah „Jugoslavije“ v Mariboru, Celju in Ptuj.

„ZVEZNA KNJIGARNA“ V LJUBLJANI, Marijin trg 8.